

EDICIJA
Istaknuti profesori

HELENA
JASNA
MENCER

FKITMCMXIX

Edicija Istaknuti profesori
HELENA JASNA MENCER

*Edicija
Istaknuti profesori
Knjiga 11*

HELENA JASNA MENCER

Nakladnik
*Fakultet kemijskog
inženjerstva i tehnologije
Sveučilišta u Zagrebu
Marulićev trg 19
Zagreb*

Za nakladnika
Bruno Zelić

Urednica edicije
Marija Kaštelan-Macan

Urednica knjige
Marica Ivanković

Priprema za tisak
Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb

Tisak
Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb

CIP zapis je dostupan u računalnome
katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem
???

ISBN: 978-953-6470-79-2

EDICIJA
Istaknuti profesori

HELENA
JASNA
MENCER

Zagreb 2017.

Predgovor

Ediciju *Istaknuti profesori* pokrenula sam s namjerom da postane trajni zapis o osobama koje su svojim djelom zadužile naš Fakultet, Sveučilište i društvo. Budući da se moje uređivanje edicije bliži kraju, odlučila sam u prvom dijelu Predgovora čitatelje ukratko podsjetiti na knjižice što su objavljene u proteklih petnaest godina. Premda su isprva bile skromno opremljene, na razmjerno malo stranica i s ponekom fotografijom, pružale su čitatelju pregled znanstvenoga, nastavnoga i društvenoga djelovanja profesora koji su se isticali u našoj fakultetskoj okolini. Danas su opširnije i bolje oblikovane, ali je njihova namjena ista: upoznati današnju generaciju nastavnika i studenata s djelom njihovih prethodnika.

Prva je knjižica (1992.) bila posvećena Branku Kunstu, koji nije bio samo vrstan profesor fizikalne kemije i znanstvenik koji je razvijao nova područja znanosti, nego je kao prodekan sudjelovao u razvoju novoutemeljenoga Fakulteta, a svojom upornošću ispunio davnu želju da znanjem i iskustvom omogući otocima pitku vodu. Kao sljedbenik alumni filozofije utemeljio je Društvo diplomiranih inženjera i prijatelja kemijsko-inženjerskoga studija (AMACIZ) i bio njegov prvi predsjednik. Svekolikim djelovanjem zaslužio je biti naš prvi professor emeritus.

Rikardu Podhorskomu posvećena je druga knjižica (2002.), koja je predstavljena na skupu u povodu 100-te obljetnice njegova rođenja. Predstavljen je kao začetnik kemijskoga inženjerstva u nas i dekan Teh-

ničkoga fakulteta koji je svoju bitku za autonomiju Sveučilišta protiv političkoga otpora platio gubitkom profesure. Njegova bogata bibliografija svjedoči o širini njegova interesa i zahvalnosti svojem učitelju Franji Hanamanu. O njemu je i pisao, pa smo čitajući te članke, mogli doznati zanimljive podatke o jednom od izumitelja volframske žarne niti.

O akademiku Miroslavu Karšulinu pisali su u povodu 100-te obljetnice rođenja (2004.) njegovi bliski suradnici. Opisali su ga kao znanstvenika velika znanja i profesora fizikalne kemije kojega pamte studenti brojnih generacija. Bio je zaslužan za pokretanje prvih poslijediplomskih studija na Tehnološkom fakultetu. Kao glavni tajnik tadašnje JAZU potaknuo je znanstvena istraživanja osnutkom Zavoda za zaštitu materijala od korozije i desalinaciju u Dubrovniku, Internacionalnoga komiteta za boksite, okside i hidrokside aluminijske (ICSOBA) te Instituta za kemiju i tehnologiju silikata.

Te je godine predstavljena i knjižica o preminulom profesoru Ivanu Eškinji. Njegovi kolege, prijatelji i studenti iznijeli su svoja sjećanja na njegovu vedrinu, susretljivost i spremnost da svakomu pomogne. Unatoč narušenoj zdravlju, darivao se Fakultetu i Sveučilištu. S velikim je zanosom, povezavši svoje tehničke sposobnosti sa znanjem kemije, utemeljio i organizirao kolegij moderniziravši tako nastavu instrumentalne analize. Kao mentor mnoge je mlade ljude potaknuo i doveo do znanstvene titule. Premda je bio uključen u rad na Sveučilištu, prihvatio se dekanske i prodekanske dužnosti koje je časno obavljao do prerane smrti.

Osamdesetoj obljetnici rođenja profesora Mladena Bravara bila je 2006. posvećena peta knjižica Edicije. O njemu su kao brižnu mentoru pisale njegove učenice i najbliže suradnice sjećajući se njegove pomoći i poticaja na početku karijere, te brojnih savjeta i pomoći koju im je svojim iskustvom pružao. Biranim je riječima prikazan kao doajen polimernoga inženjerstva u nas, plodan znanstvenik istaknuti stručnjak. Kao dekan svojim je nastojanjem uspio provesti reorganizaciju Tehnološkoga fakulteta te dobiti sredstva za uređenje fakultetskih zgrada.

Darku Skansiju, promicatelju kemijskoga inženjerstva, profesoru, znanstveniku, stručnjaku i predanu društvenom djelatniku, posveće-

na je 2008. knjižica kojom je obilježena peta obljetnica njegove smrti. Urednica Aleksandra Sander sa zahvalnošću je prihvatila tu dužnost želeći se tako odužiti svojem mentoru za sve dobro što je učinio njoj te mnogim kolegama i suradnicima koji su joj se pridružili u prikazu profesora Skansija kao učitelja, suradnika, organizatora i prijatelja, a nadalje dobra čovjeka.

Zahvaljujući urednicima Branku Kunstu i Sandri Babić sedma je knjižica 2009. posvećena meni kao kolegici, profesorici, znanstvenici, mentorici i prvoj dekanici Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije. Srdačna hvala na lijepim riječima urednicima, kolegama u Zavodu za analitičku kemiju i na Fakultetu, mojim bivšim studentima te suradnicima izvan Sveučilišta od kojih sam puno naučila.

Prekinuvši višegodišnju stanku, osmu je knjižicu (2013.), posvećenu Zvonimiru Janoviću, uredio Ante Jukić, njegov najbliži suradnik. Ona obiluje zaslužnim pohvalama i čestitkama u povodu njegova 80. rođendana. Sadržaj knjižice plijeni pozornost ne samo njegovim bogatim i plodnim životom, nego i sjećanjima mnogih prijatelja, kolega i suradnika što ocrtavaju njegov značaj i etičan pristup životu i radu. Radeći u industriji te kao sveučilišni profesor, svojom je upornošću, radinošću, odgovornošću, etičnošću i znanjem stekao mnogo prijatelja, štovatelja i zahvalnih učenika.

Štefica Cerjan-Stefanović druga je žena koja je 2015. svojom svestranošću zaslužila devetu knjižicu. Kao urednica prisjetila sam se zajedničkih asistentskih dana, a svoja su sjećanja na nju kao prijateljicu, predanu profesoricu i znanstvenicu širokih pogleda iznijeli mnogi njezini učenici i suradnici. Istaknuta je njezina uloga u vođenju i promicanju AMACIZ-a te u Predsjedništvu Saveza alumni udruga, a kao potpredsjednica i 2010. – 2016. predsjednica udruge Hrvatski laboratoriji (CROLAB) bitno je unaprijedila njezin rad.

Nedavno je predstavljena jubilarna, deseta knjiga posvećena Franji Hanamanu, izumitelju volframske žarne niti i jednomu od utemeljitelja kemičko-inženjerskoga studija, prethodnika današnjega Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije. Napisala sam je da se ne zaboravi čovjek koji je svijetu darovao divno novo svjetlo te da u današnjim na-

stavnicima i studentima pobudi svijest o još jednom velikanu kojim se moramo ponositi.

Pred nama je knjiga posvećena Heleni Jasni Mencer, prvoj i zasad jedinoj rektorici Sveučilišta u Zagrebu. Urednica Marica Ivanković pobrinula se da Jasnin životopis ne bude samo šturo nabranje njezinih uspjeha kao sveučilišne profesorice, prodekanice, prorektorice i rektorice, pa će čitatelje zaintrigirati sjećanja njezinih prijatelja iz škole i s fakulteta, njezina mentora prof. Kunsta te kolega i suradnika u Zavodu za fizikalnu kemiju. Bila je i ostala dobra prijateljica, kolegica i mentora. Svoje je mlade suradnike odgojila i osposobila da postanu izvrsni profesori i znanstvenici, ne štedeći vremena u rješavanju zajedničkih problema, što oni pamte sa zahvalnošću. Svi odreda spominju je kao vrsnu organizatoricu, punu energije i uvjerenja da svojim djelovanjem može postignuti napredak. Pritom se nije libila tražiti i prihvatiti savjet od suradnika. Svoju je snagu pokazala kao znanstvenica koja se, kao samohrana majka, uputila s dvije malodobne kćeri u svijet u potrazi za novim znanstvenim područjima i boljim radnim uvjetima.

Premda je umnogome pridonijela znanosti o polimerima, odlučila je svoje vrijeme, znanje, ustrajnost, radinost i vizionarske zamisli posvetiti razvoju Sveučilišta. Blisko je kao prorektorica surađivala s dvojicom rektora, Marijanom Šunjićem i Brankom Jerenom, te kao rektorica s tadašnjim prorektorom Aleksom Bjelišem. Teško je nabrojiti sve epitete kojima je obasuta, pa ću navesti samo neke njezine vrline. Savjesno se pripremala za provedbu svojih i zadanih projekata čitanjem mnoštva dokumenata i analiziranjem iskustava poznatih svjetskih sveučilišta, prilagođujući ih našoj stvarnosti i mogućnostima. Svjesna da napretka Sveučilišta nema bez prihvaćanja uloge studenata u njemu, potiče rasprave o dobro osmišljenim promjenama u prenošenju znanja što se postiže uključivanjem cijele sveučilišne zajednice. Pritom je inzistirala na kvaliteti studiranja koja se ne može postignuti bez primjerena financiranja. Nije zaboravila ni mlade istraživače potičući ih na uključivanje u međunarodnu suradnju i stjecanje iskustava koja pridonose pozitivnim promjenama, a time i napretku Sveučilišta u Zagrebu. Zamjetan

Rektorica Helena Jasna Mencer uručuje Nagradu „Fran Bošnjaković“
prof. dr. sc. Mariji Kaštelan-Macan (2004.)

je njezin prinos prepoznatljivosti i ugledu Sveučilišta i Grada Zagreba sudjelovanjem u radu međunarodnih rektorskih konferencija te uključivanjem u rad glavnoga odbora Udruge sveučilišta europskih glavnih gradova.

Bila je neumorna, od postizanja zacrtanih ciljeva nije ju mogla spriječiti ni bol zbog tragična gubitka voljene unučice ni bolest. Posjetivši je u bolnici, našla sam je okruženu hrpom dokumenata kako bi nakon povratka u Rektorat mogla što brže nadoknaditi „izgubljeno“ vrijeme.

Kao rektorica pokrenula je utemeljenje Središnjice udruga bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu (AMAC), a nakon isteka rektorskoga mandata postala je predsjednica Alumni saveza Sveučilišta u Zagrebu, kojemu su se za njezina mandata priključili novi članovi. Premda joj uskoro istječe mandat, uvjerenam da će se naći novi izazov kojemu će se posvetiti cijelim bićem.

Draga Jasna,

Divim se Tvojim hrabrosti, ustrajnosti, optimizmu i entuzijazmu kojima si postigla željeni uspjeh. Drago mi je da je moja oproštajna knjižica kao urednice ove Edicije posvećena Tebi, koja si se isticala na svim poljima svoga djelovanja i ostavila neizbrisiv trag u povijesti našega Sveučilišta i u srcima svojih suradnika.

Premda znam da ne ćeš mirovati, želim Ti zdrave i mirnije umirovljeničke dane uza svoju obitelj.

Tvoja
Đina

Marija Kaštelan-Macan

Riječ urednice

Puno više od mentorice

Posebna mi je čast i veliko zadovoljstvo biti urednicom knjižice edicije Istaknuti profesori, posvećene profesorici Heleni Jasni Mencer, koja je svojim ustrajnim i nesebičnim djelovanjem i postignućima trajno zadužila svoje suradnike, Fakultet, Sveučilište i društvo. Zahvaljujem se svim prijateljima, kolegama i suradnicima profesorice Mencer koji su osvježili svoja sjećanja i pridonijeli ovoj knjižici.

Profesoricu Mencer upoznala sam 1982. na vježbama iz *Fizikalne kemije*. Slučajnost ili ne, ali činjenica da sam bila raspoređena u njezinu grupu pokazat će se presudnom za moju buduću sveučilišnu karijeru i život. Profesorica Mencer plijenila je svojom energijom, vedrinom i pristupačnošću, uvijek lijepo odjevena. I danas je vidim kako doslovno trči laboratorijem. Vrlo zorno se sjećam ulaznog kolokvija. U laboratoriju je bilo nekoliko stolaca koje su brže-bolje zauzeli moji kolege. Profesorica ih je uz osmijeh podučila da bi bilo lijepo ustupiti stolac kolegici. Jedan kolega je istog časa ustao, u gotovo vojničkom stavu kazao „pardon“ i tako, među kolegama, postao i ostao Mr. Pardon.

Bila sam prilično iznenađena kad me je na trećoj godini studija profesorica pozvala na razgovor i upitala koje usmjerenje kanim upisati u četvrtoj godini studija. Razmišljala sam o usmjerenju Materijali, nadajući se zapošljavanju u karlovačkoj tvornici KGK. Profesorica me je uspjela nagovoriti da ipak upišem usmjerenje Procesi sa skupinom kolegija Polimeri. Na četvrtoj godini predavala mi je kolegij *Karakteristi-*

zacija polimera, uvjerila me da bi bilo dobro diplomirati što prije, već u ljetu, jer je bilo izgledno radno mjesto pripravnika-postdiplomanda na Zavodu za fizikalnu kemiju, i ponudila mi posao. Tada (1985.), pripravnici-postdiplomandi primani su na određeno vrijeme od maksimalno tri godine, u kojem su trebali upisati poslijediplomski studij i magistrirati. Nakon prve i druge godine dobivali bi otkaz i odmah se ponovno zapošljavali, da bi otkaz nakon treće godine bio konačan, bez mogućnosti automatskog produljenja ugovora. Brižna, odgovorna i uporna profesorica Mencer s puno je umijeća izborila asistentsko mjesto i to na neodređeno vrijeme.

Kao mentorica, strpljivo me učila pretraživati literaturu, kritički analizirati rezultate, pisati znanstvene radove, kasnije i projekte. Sjećam se naših odlazaka u CK (Centralnu kemijsku knjižnicu) i cijele procedure kroz koju smo prolazile do konačne nabave literature. I danas se pitam kako je u uvjetima uvijek nedostatnog financiranja osigurala

S Maricom Opalički (Ivanković) na IX. jugoslavenskom simpoziju za kemiju i tehnologiju makromolekula, Ohrid (1987.)

odlaske na savjetovanja i kongrese? Prije obrane diplomskog rada vodila me na jedno savjetovanje u Skopje. Rado se sjećam kongresa u Dubrovniku (1987.), Ohridu (1987.), Cavtatu (1988.), savjetovanja u Sarajevu (1989.), kanelona u Sorrentu (1990.) i izleta čamcem u Plavu špilju (Grotta Azzurra, Capri).

Kao voditeljica projekata nalazila je aktualne i kompetitivne teme istraživanja, inzistirala je na originalnom znanstvenom doprinosu, zalagala se za okrupnjavanje istraživačkih grupa. Oduvijek je poticala međunarodnu suradnju i mobilnost svojih suradnika. Zahvalna sam joj za zalaganje i preporuke koje su mi omogućile boravke u inozemnim institucijama, posebice izradu doktorata u Napulju.

Imala je veliko povjerenje u nas mlađe suradnike, rado nas je hvalila, možda i prečesto i previše. Učila nas je što znači istinska pripadnost Fakultetu i Sveučilištu u Zagrebu. Uz brigu za naš znanstveni, nastavni i stručni napredak imala je razumijevanja za sve naše probleme. Bila je na našim vjenčanjima, krštenjima djece, pomagala pri dobivanju stambenih kredita.

Zavod za fizikalnu kemiju kod obitelji Ivanković, Brdovec (1997.). Slijeva: Lada Kurelec, Sanja Martinez, Božica Pintarić, Hrvoje Ivanković, Helena Jasna Mencer, Marica Ivanković i sin Blaž, Gorana Stojnić, Dragica Cebrinski, Branko Kunst.

Na izletu na Bijele stijene, s Planinarskim društvom Končar,
danas HPD Kapela (1987.)

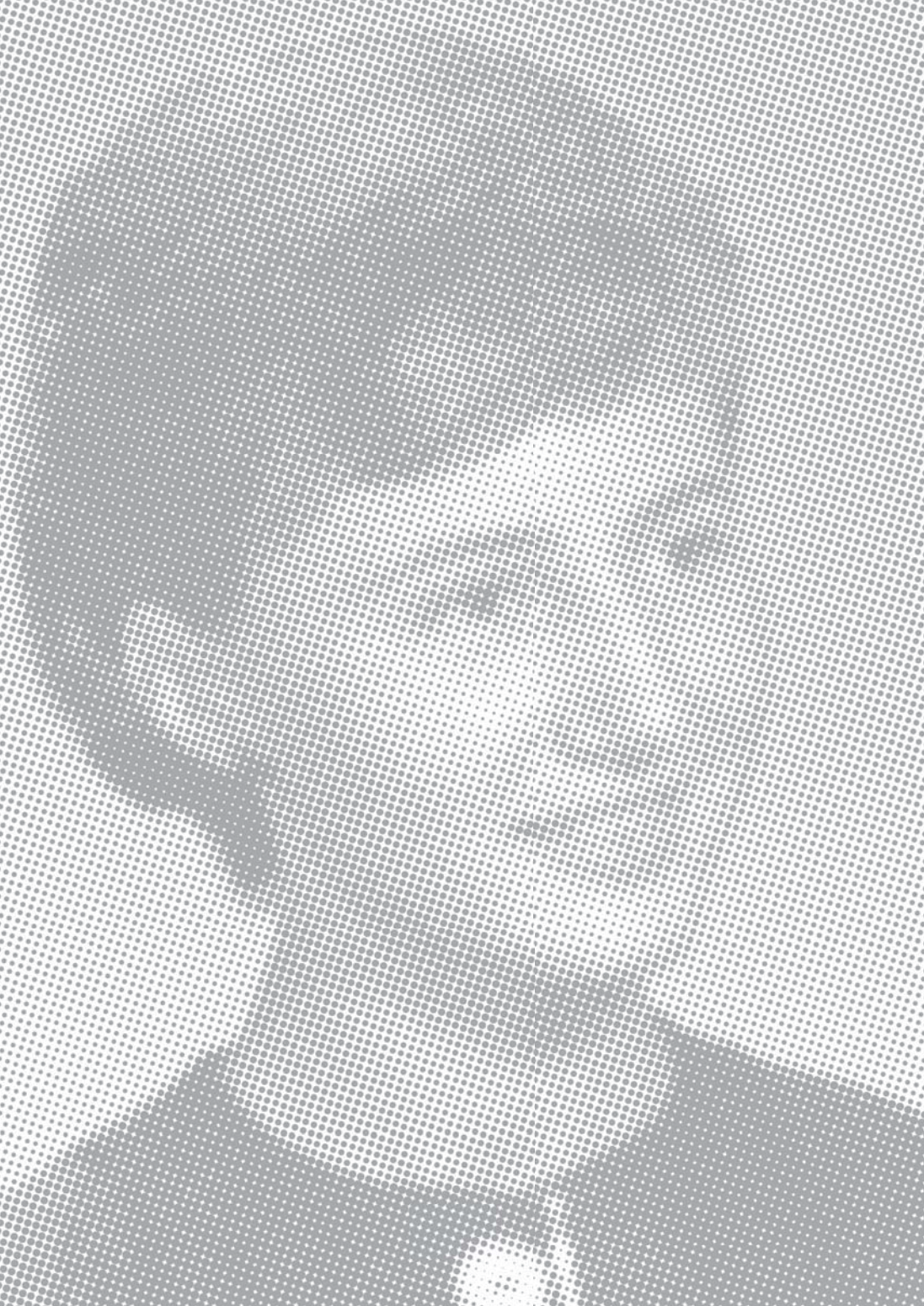
Profesorica Mencer voljela je izazove i birala je uvijek teži put. Tome svjedoči i prihvaćanje dužnosti prodekanice za nastavu i znanstveni rad FKIT-a (1992.-1994.), dva prorektorska i rektorski mandat. I u tom se periodu istinski zanimala za suradnike, Zavod i Fakultet i pomagala što je više mogla.

Po prirodi znatiželjna i svestrana profesorica Mencer aktivna je i u mirovini. Konačno ima malo vremena i za sebe. Uživa u unucima, veseli se koncertima, izletima, uređenju vikendice. Unatoč svim nedaćama koje život nosi i visokim dužnostima koje je obavljala ostala je vedra, pristupačna i suosjećajna. Te vrijednosti uspiju zadržati samo iznimni ljudi. Poznavati ih, imati priliku učiti od njih i s njima surađivati, iznimna je sreća i povlastica.

Marica Ivanković

Nakon magistarske promocije Marice Opalički (1989.) Slijeva: M. Opalički, Biserka Borovnjak-Zlatarić (Tkalčec), Gorana Stojnić, Miroslava Cesar, Helena Jasna Mencer.

Sjećanja

Moja prijateljica

Među učenicima „i“ razreda Križanićeve VII gimnazije u Zagrebu našle smo se Jasna (Postružin) i ja (Sonja Ponedeljak), bliske po prvom slovu djevojačkog prezimena. Sjedile smo jedna iza druge u klupi što je imalo, vjerujem, utjecaj na bliskost za vrijeme gimnazijskih dana u svakom pogledu. Jasna je bila vesela, spontana, uvijek nasmijana, sretna, a nadasve brzo reagirajuća i kapirajuća, pa nam je svima odmah upala u oči. Bila je lider u razredu koju smo svi slijedili iako je to bilo pomalo nemoguće. Svi smo mi bili u razredu marljivi i dobri đaci, ali Jasna je bila jedna od onih učenica što se ne susreću često, naprosto uočljivo iznad prosjeka. Sve joj je polazilo za rukom istom lakoćom, u razredu je bila u svemu najbolja. A istodobno je polazila i Muzičku školu i trenirala atletiku na „Mladosti“.

No, uz sve urođene talente Jasna je bila osoba koja je svima rado pomagala dajući svoje znanje u pravom trenutku potrebitoj pravoj osobi. Darovala nam je svoje prijateljstvo, pa smo osim za vrijeme gimnazijskih dana, iako su nas odluke o izboru studija razdvojile, ostale kroz život vrlo bliske. Dijelile smo trenutke zaljubljenosti, slavile rođendane, imendane, promocije, Jasnina znanstvena napredovanja, družile se odgajajući djecu...a i sve druge značajne i manje važne događaje dijelile smo i proživljavale zajedno, jer naše prijateljstvo traje više od pedeset godina.

I danas se kao i nekad divim ogromnoj životnoj i stručnoj energiji žene, koju život i nije mazio, a ona je dala svemu, baš svemu, svoj mak-

simum. Da, divim joj se, cijenim sve njene talente i znanja, a posebno njenu angažiranost za opće dobro.

Tvoja Sonja

Sonja Pondeljak Gračner, dr. med. dent., diplomirala 1966. na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Cijeli radni vijek radila je na stomatološkim klinikama.

Maturalni ples IV.i razreda VII. gimnazije u Glazbenom zavodu (1961.)

Talentirana znanstvenica i nastavnica

Helenu Jasnu Mencer upoznao sam kao nastavnik na Zavodu za fizikalnu kemiju na 4. godini njezinog studija na Kemijsko-tehnološkom odjelu Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Bilo je to 1964/65. kad je ona upisala izborne predmete koje sam predavao, Koloidnu kemiju i Fizikalnu kemiju makromolekula. Nakon završetka vježbi i položenog ispita iz Koloidne kemije i Fizikalne kemije makromolekula s ocjenom odličan, Jasna se prijavila za izradu diplomskog rada iz područja u kojem sam vodio projekt. Pri izradi diplomskog i magistarskog rada te disertacije pokazivala je natprosječni interes i sposobnost rješavanja eksperimentalnih problema.

U laboratoriju Zavoda za fizikalnu kemiju (1975.) Slijeva nadesno sjede: Petar Goran, Dragica Cebrinski, Silvije Štetić, stoje: Zoran Weihnacht, Branko Kunst, Ana Marija Bašnec, Helena Jasna Mencer, Božica Kovačićek (Pintarić)

Nakon doktoriranja kandidirala se i izabrana je za docenticu iz vježbi u Zavodu, koje je trebalo usavršiti i nadopuniti novim eksperimentima. Te zadatke uspješno je izvršila, a uz to se dodatno angažirala u nastavi temeljnog predmeta u Zavodu – Fizikalne kemije.

Rezultat njezinog uspješnog rada i usavršavanja bio je i poziv da se priključi stalnom znanstveno-nastavnom radu u Zavodu. Kako sam u to vrijeme osobno bio angažiran na dva znanstvena projekta: "Usavršavanje membranskih separacijskih procesa reverzne osmoze i ostalih membranskih separacija" i „Fizikalno kemijske studije polimernih sustava“ smatrao sam da bi H. J. Mencer kao mladi docent i s obzirom na svoje dotadašnje iskustvo optimalno mjesto našla u vodstvu drugog navedenog projekta odnosno tematike/kolegija Fizikalna kemija makromolekula. Izabrana je na to mjesto i nekoliko je godina uspješno vodila znanstveni i nastavni rad na tom kolegiju. Posebno se isticala u eksperimentalnom dijelu znanstvenog procesa. Taj dio posla bio je međutim vremenski vrlo zahtjevan pa je kolegica Mencer uvodila druge mlađe nastavnike u tu tematiku i počela preferirati organizacijski rad na Fakultetu, tj. druge poslove vezane uz unapređenje nastave.

I drugi, stariji kolege na Fakultetu uočili su da je H. J. Mencer ne samo odličan nastavnik i znanstvenik, već i osoba kojoj se mogu povjeriti veći organizacijski zadaci poput usavršavanja nastavnih planova studija, promjene u metodici nastave,..... te je nakon nekoliko nastavnčkih godina kandidirana i birana na mjesto prodekanice Fakulteta. I nove zadaće je H. J. Mencer uspješno svladavala, što ju je dovelo do daljnjeg napredovanja, odnosno do poziva tadašnjeg rektora Marijana Šunjića da se pridruži njegovom timu kao prorektorica Sveučilišta u Zagrebu zadužena za znanstveni rad i postdiplomske studije. Priča ovdje ne staje, jer je i taj posao obavljala na zadovoljstvo tadašnjih uprava Sveučilišta (dva mandata prorektorica, jedan mandat rektorica).

Ja sam nažalost izgubio bliži kontakt s njezinim znanstvenim istraživanjima i u nekoliko sam joj navrata ukazivao na njezin talent za znanstveno-istraživački rad, koji teško može ići ukorak s organizacijskim zaduženjima u Dekanatu Fakulteta i Rektoratu Sveučilišta. Žao mi je da je ovo drugo prevladalo, jer sam i dalje smatrao da njenim odlaže-

njem iz znanstveno-istraživačkog i nastavnog procesa naša sredina gubi odličnu znanstvenicu. Razumio sam njezinu želju da svojim radom na razvojnim pitanjima poboljša ugled Sveučilišta. Prateći iz daljine njezin rad bilo mi je očigledno da je to teški zadatak, koji ne može rješavati jedna osoba, već da se u tome može biti uspješan samo zajedničkim djelovanjem grupe ljudi.

No, o radu i uspješnosti profesorice emeritae, kao prorektorice i rektorice govore nam njene reference iz tog doba, a reći će u ovoj knjižici vjerojatno i osobe koje su u to vrijeme bile direktno uključene u poslove Rektorata.

Šaljem joj svoje najljepše pozdrave i nadam se da je našla drugo područje, na kojemu će njezine ambicije i entuzijizam doći ponovno do punog izražaja.

Najbolje želje napretku naše Alme mater!

Branko Kunst, prof. emer. dr.sc.

Prof. emer. dr. sc. Branko Kunst doktorirao (1962.) na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, od 1972.-2002. redoviti je profesor fizikalne kemije na današnjem Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. Znanstveno se bavi fizikalnom kemijom membrana, membranskim separacijskim procesima, desalinacijom, fizikalnom kemijom polimernih otopina, te koloidnom kemijom. Autor je brojnih elaborata i projekata o membranskim postupcima desalinacije, od kojih su četiri realizirana na hrvatskim otocima. Začetnik je, utemeljitelj i prvi predsjednik Društva diplomiranih inženjera i prijatelja kemijsko-tehnološkog studija-AMACIZ. U zvanje prof. emeritus izabran je 2003.

U prodekanskoj sobi nakon obrane magisterija Marka Rogošića i disertacije Marice Opalički. Slijeva: dekan Marin Hraste, prodekanica Helena Jasna Mencer, profesor Branko Kunst i prodekan Tomislav Matusinović

Sjećanja iz našeg zajedničkog života na Zavodu za fizikalnu kemiju Tehnološkog fakulteta

Na Zavodu za fizikalnu kemiju počela sam raditi krajem 1963. kod akademika Miroslava Karšulina. Nedugo nakon toga kad je tadašnji docent a danas professor emeritus Branko Kunst počeo predavati na četvrtoj godini tadašnjeg studijskog programa izborne predmete Koloidnu kemiju i Fizikalnu kemiju makromolekula, izabrana sam za asistenta na tim predmetima. Jedna od prvih studentica koja je upisala te izborne predmete, izradila laboratorijske vježbe i diplomski rad vezan uz novu problematiku u laboratoriju Branka Kunsta bila je Helena Jasna Postružin. Tako je započelo naše poznanstvo, druženje i prijateljstvo. Zahvaljujući svojim sposobnostima bila je uvijek uspješna studentica i nakon diplome brzo je profesionalno napredovala od asistentice do redovite profesorice. Bila je i prva žena rektorica na Sveučilištu u Zagrebu. Danas je profesorica emerita i još uvijek angažirana u svojstvu predsjednice Saveza alumni društava Sveučilišta u Zagrebu, a vjerujem da neumornoj Jasni to nije jedini angažman.

No, ne namjeravam pisati o Jasninom znanstvenom, stručnom ili nastavnom radu, već o sjećanjima koja su se urezala u moje pamćenje, iako je od onda prošlo mnogo godina, a koja Jasnu karakteriziraju. Bit će to nekoliko crtica iz našeg zajedničkog života na Zavodu.

Nismo dolazili na posao niti odlazili s posla u točno određeno vrijeme. Ostajali smo do kasnog poslijepodneva ili koliko je bilo potrebno i stoga gablali i ručali u labosu. Svatko je donio od kuće neki „gablec“ koji smo u podnevnoj pauzi zalogajili. Ali, naša Jasna se ujutro nije primala posla sve dok je „gablec“ bio u torbi. Odmah ujutro pojela je sve što je ponijela od kuće, ne zato jer je bila gladna, već da se riješi obveze jela i usredotoči na cjelodnevne pokuse, da joj ručak, ne daj bože, ne bi remetio posao.

Tematika diplomskog rada i kasnije prvi projekt na kojem je Jasna radila bio je Razdvajanje tehničkih emulzija. Emulzije su je posve okupirale, čitala je znanstvene i stručne radove, mijenjala emulgatore, određivala veličinu kapljica ulja u vodenoj fazi. U to vrijeme čekala je bebu. Nije htjela znati hoće li biti djevojčica ili dječak. Na Zavodu smo se počeli šaliti. Govorili smo: “Svejedno što će biti, Jasna ima ime i za djevojčicu i za dječaka. Dječaka će nazvati Emulgator, a djevojčicu Emulzija.

Kad je profesor Kunst otišao na znanstveno usavršavanje u Kanadu, ja sam preuzela njegove nastavne obveze, to se tada zvalo čitanje predavanja, a Jasna je pomagala studentima pri izradi njihovih diplomskih radova. Iako nismo imale kraj sebe seniora-istraživača odlučile smo prijaviti rad na znanstvenom simpoziju u Ljubljani. Dobro se sjećam, rano smo krenule Jasninim autom iz Zagreba i napravile stanku u Otočcu ob Krki. Podalje od očiju, iza grmlja, pokraj puta na obali Krke, svaka je nekoliko puta ispričala sadržaj svoga rada kao pred publikom, ne obazirući se na slučajne prolaznike, koji su nas znatiželjno pogledavali. Htjele smo se riješiti treme. Kasnije u životu, pred odlazak na skupove šalili smo se; „A da prvo odemo na Otočec ob Krki?“

Mi smo se ubrzo i privatno sprijateljile i to prijateljstvo njegujemo i danas. Tada smo se povremeno sastajali na večeri u vrtu kod Jasne ili kod mene. Ona je relativno brzo imala dvije krasne kćeri, Martinu i Helenu, koje su sada odrasle osobe, svaka sa svojom obitelji. Sjećam se i jedne vesele zgrade s malom brbljavom Martinom. Pitala sam je kako se zove muško od lavice, lav, brzo je odgovorila, a od slonice, slon, a od tigricice, tigar, a od ribe, Ferenc, ispalila je kao iz topa. Mene, naime, zovu Riba a moj tadašnji suprug se zvao Ferenc.

Kada se profesor Kunst vratio iz Kanade, Jasna je vrlo brzo napredovala, uz njegovo mentorstvo vrijedno radila, magistrirala, doktorirala,..... I što reći na kraju? Čestitam Ti Jasna na mudrosti, upornosti i snazi kojom si savladavala sve poteškoće koje su te snašle na životnom putu, a nije ih bilo malo. Nastavi sretno i uspješno i nadalje.

Voli Te Tvoja kolegica i prijateljica

Božica Pintarić, RIBA.

Dr. sc. Božica Pintarić diplomirala je (1963), magistrirala (1973.) na Kemijsko-tehnološkom odjelu tadašnjeg Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu a doktorirala (1997.) na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. Od 1964. do umirovljenja 2002. bila je asistentica u Zavodu za fizikalnu kemiju. Sudjelovala je u nastavi kolegija: Koloidna kemija, Fizikalna kemija makromolekula, Fizikalna kemija, Termodinamika realnih sustava.

Na terasi Zavoda za fizikalnu kemiju (1999.) Slijeva: Mara (Branka) Brenčić, Petar Goran, Brankica Grbin, Helena Jasna Mencer, Branko Kunst, Marko Rogošić, Božica Pintarić, Dragica Cebrinski, Ivica Štern

Uvijek je tu negdje!

Profesoricu Helenu Jasnu Mencer upoznao sam na četvrtoj godišnjoj studiji, na kolegiju koji se zvao Reaktori. Zapravo, radilo se tek o četvrtini kolegija, i to kolegija s razmjerno malom satnicom. Ostale dijelove predavali su, ako se dobro sjećam, prof. Vasić Rački, prof. Zrnčević i doc. Meštrović Markovinović. Na svega nekoliko susreta prof. Mencer nije puno predavala, podijelila nam je literaturu – aktualne znanstvene radove iz područja polimerizacijskih reaktora, odredila zadatke i pustila nas da idućeg tjedna pokušamo na ploči, pred svojim kolegama, ukratko izložiti o čemu se u radu odabranome za prikaz zapravo radi, a zatim je postavljala pitanja i moderirala raspravu. To je bilo vrijeme prije PowerPointa, mislim da smo imali tek običan projektor na raspolaganju i mogućnost da koristimo folije ispisane flomasterom. Iskreno, ne sjećam se jesam li ih koristio, čini mi se da se u mom zadatku radilo o raspodjelama molekulskih masa u procesima radikalnih polimerizacija i da je jedan od autora onoga što sam prikazivao bio Archie Hamielec, poznati profesor polimerne kemije s jednog kanadskog sveučilišta.

Taj kratak susret odredio je moj kasniji profesionalni put. Na upisu ocjene zadržala me i pitala jesam li barem načelno zainteresiran za sveučilišnu karijeru, odnosno bih li htio ostati kod nje kao znanstveni novak. Bilo mi je stalo da se što prije maknem s vrata roditeljima i rado sam odgovorio potvrdno. (Iskreno, nisam nikada puno razmišljao o ikakvoj karijeri. Uglavnom sam se bavio sadašnjošću, i tada i sada, intuitivno osjećajući da će, ako držiš pod kakvom-takvom kontrolom sadašnjost, budućnost uvijek pružiti kvalitetan izbor.)

I tako smo nas dvoje krenuli u zajedničko putovanje, gotovo od početka kao partneri, najviše zato jer me ona takvim otprve prihvaćala, pružajući mi za tadašnjega juniora nezamisliv osjećaj slobode, a vjerojatno dijelom i stoga što je i njoj samoj trebala ista takva sloboda, da ode

dalje, da pokuša nešto novo, da provjeri je li istinit onaj unutarnji glas koji joj je šaptao da može pružiti još znatno više. Bio je to usporedni hod dvoje putnika, napredovali smo polako, na distanci ali uvijek na domet pogleda, da joj mogu mahnuti kada je zatrebam, ili da me može dozvati da me upozori na moguću priliku ili skrivenu zamku na tome putu, a najčešće tek radi ugodna razgovora, o poslu ili životu. Pritom je od njene strane brijega uvijek strujao topao vjetar i grijalo me beskrajno povjerenje, blagotvorno hraneći moje samopouzdanje.

Magistarska promocija Marka Rogošića (1994.)
Prodekanica i mentorica Helena Jasna Mencer, dekan Marin Hraste i M. Rogošić.

Prošli smo zajedno i moj diplomski, i magistarski, i doktorski rad. Poslala me na tečajeve – stranih jezika, računala – tada još u povojima... Poslala me u inozemstvo, odakle sam se – na njeno čuđenje – vratio prije negoli sam pravo i otišao. Prihvatila je ipak moje razloge ma kako nesuvislo bili iskazani, jer radilo se tek o mutnom osjećaju da mi mjesto nije negdje drugdje nego tu gdje jesam. Sjedili smo dokasna tjednima u njenoj prorektorskoj sobi pišući zajednički projektnu prijavu –

Marica, ona i ja. I tu me naputila u najboljoj vjeri, dajući mi neponovljivo iskustvo koje nikada nisam istinski iskoristio, osjećajući da su mi neke druge stvari važnije. I opet se čudila bez sablažnjavanja, opraštala unaprijed bez pretrpljene uvrede i vraćala povjerenjem unatoč nepotpunom shvaćanju mojih gledišta. Upozorila me onomad i na moguću docenturu, kad je došlo vrijeme, i podržala me gdje treba i koliko treba, a ja sam joj samo mogao vratiti trudom i vjerom i dvojbama i vjerom i trudom i prihvaćanjem – sebe samoga kakav jesam u suprotnostima i sličnostima s njom kakva jest.

Slika njene radne sobe jesu hrpe, stožine papira – na stolu, na podu, na zidovima; isto tako i u njenoj radnoj sobi doma u Rockefellerovoj, u dnevnom boravku, na balkonu, valjda i u kupaonici... Nije bilo neobično dočekati njen poziv da se nakon radnog vremena nađemo kod nje kući, da sjednemo oko kakve važne i hitne stvari da je riješimo do dvatri u noći. Učila me – ne izrijekom već primjerom – o potrebnoj količini vremena i truda da se postignu ciljevi koje sam biraš, jer ti ljestvicu

Koncert zbora AMACIZ-a u Glazbenom zavodu (2011.). Helena Jasna Mencer treća slijeva u drugome redu. Dirigent: Marko Rogošić

nitko drugi ne može postaviti dovoljno visoko. Učila me o prioritetima – ne o njihovom redoslijedu nego o načinima njihova rješavanja – jer su nam redoslijedi uvijek bili drugačiji, o *multitaskingu* svojstvenom velikom gradu i velikom svijetu, jer sam stigao iz kraja gdje je svakome danu dosta njegove brige, učila je mene i učila od mene, često tražeći savjet od nekoga tko gleda na stvari iz sasvim drukčije perspektive.

Mojoj dragoj šefici, da ne izgubim sebe, nikad nisam mogao reći potpuno „da“, ali „ne“ nije postojalo u rječniku i iz takve čudnovate igre izgradili smo odnos uzajamnog poštovanja i povjerenja koji traje do danas. I zato mi je silno drago što sam mogao složiti ovih par redaka. Za više od toga po običaju nemam vremena ni koncentracije – ta čekaju me hrpe na radnom stolu, podu, zidovima...

Marko Rogošić

Prof. dr. sc. Marko Rogošić diplomirao (1991.), magistrirao (1994.), doktorirao (1998.) na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. Zaposlen u Zavodu za fizikalnu kemiju istog Fakulteta. Izabran u trajno zvanje redovitoga profesora (2016.). Područje znanstvenog i nastavnog interesa je fizikalna kemija polimera, polimerno reakcijsko inženjerstvo, kemijsko inženjerska termodinamika. Znanstveno, nastavno i društveno vrlo aktivan. Razvija i intenzivnu amatersku i profesionalnu glazbenu djelatnost.

Helena Jasna Mencer – hod ispred vremena.

Prigodni tekstovi, poželjno kratki, poseban su izazov sastavljaču. Vijest da urednici knjižice posvećene Heleni Jasni Mencer očekuju i moj doprinos ošinula me kao munja koja mi je trenutno rasvijetlila svu težinu zadaće koju su mi zadali. Jer ovo nije uobičajeno izvješće u postupku napredovanja profesora gdje je precizno propisano kako se i što broji, ovo nije esej o tome kako ja mislim da je Jasna uzor suradnik, ovo nije ni kronologija naše suradnje, ovo pogotovo nije sjećanje na prošla zgodna i nezgodna vremena. Želio sam da ovih nekoliko rečenica budu jednostavno iskaz mog poštovanja, neizmjernog poštovanja, Jasne i svega onoga što je ona činila u razdoblju u kojem smo blisko surađivali.

O Jasni treba pisati, govoriti ali i sjećati se u futuru. Jasnu samo takvu i poznajem. Ona živi ispred vremena. Potpuno razumije dobro ili loše u prošlosti i sadašnjosti, ali i u jednom i u drugom vidi poticajnu šansu i vizionarski precizno zna što treba učiniti u budućnosti. Odmah ima u glavi projekt. Analizira, sintetizira, zna gdje su mogući problemi i kako ih riješiti. I uvijek je tamo daleko ispred.

Ona to čini, ustrajno i potpuno predano, neovisno je li tek djelomični sudionik, ključni suradnik ili vođa pothvata. Jasnina najveća vrlina je lojalnost. Ona je prvenstveno lojalna ideji i projektu pa onda, posredno, i ljudima s kojima radi.

Jasna i ja bili smo najbliži suradnici u raznim razdobljima. Na spomen njezina imena ja pomislim na tri važna dokumenta.

Ranih devedesetih Jasna je bila istaknuta članica prvog, do sada bez dileme najkompetentnijeg, Nacionalnog vijeća za znanost kojeg su činili zaista velikani hrvatske znanosti. To su bili mjeseci svakodnevnog predanog rada, u raznim skupinama, na pripremi prvog hrvatskoga Nacionalnog znanstvenoistraživačkog programa. Jasna na svaki mogući

način doprinosi i vuče naprijed. Analizira inozemna iskustva, vizionarski gura nove ideje, podiže ritam rada ne čekajući da potrebne poslove odradi pridružena administracija. Neprekidno se zalaže za stvaranje znanstvenog i tehnološkog sustava koji će biti jedan od ključnih čimbenika društvenog i gospodarskog razvoja Hrvatske. U rasprave i finalno dotjerivanje završnog dokumenta bilo je uključeno preko tristo znanstvenika, gospodarstvenika, ministara i visokih administratora. Program je usvojen u Hrvatskom saboru i svaki kompetentni čitatelj bi ga i danas prepoznao vrlo aktualnim. Međutim, političke elite u svojim predizbornim, izbornim i postizbornim kampanjama imaju potrebu stvaranja novih i novih strategija nedoraslih ovom dokumentu iz sredine devedesetih. Nacionalni znanstvenoistraživački program nisu iskoristili. Međutim, Jasnu to nije nikada obeshrabrilo, jer, ona je već bila u budućim planovima.

Organizacijski odbor konferencije Europskog udruženja sveučilišta (EUA), Dubrovnik (2001.) Slijeva nadesno prvi red: prorektor Vlado Leko, prorektorica Helena Jasna Mencer, Ana Ružička i Vlasta Brunsko, drugi red: rektor Branko Jeren i prorektori Dragan Milanović i Zdenko Kovač.

S velikom pozornošću pratim njezino djelovanje kao prorektorice u mandatu rektora Šunjića. Iznimno kompetentna uprava Sveučilišta želi brzi priključak našeg sveučilišta europskim visokoškolskim tokovima. Jasnin doprinos je sličan onom u Nacionalnom vijeću. Neumorno radi, razgovara, diskutira, argumentira i na sebe preuzima i više nego bi se smjelo očekivati. Rezultat, u kojem se jasno prepoznaje i njezin rad, je opet vrijedan dokument :“ Hrvatsko sveučilište za 21. stoljeće, Idejno rješenje razvoja Sveučilišta Zagrebu“.

Pri kraju njezina prvog prorektorskog mandata ja se natječem za rektora Sveučilišta u Zagrebu. Vezano uz to iznijet ću jedan zanimljivi detalj. Nakon predaje natječajne dokumentacije u tajništvu Rektorata, prelazim na drugu stranu hodnika i s jasnom namjerom posjećujem tada prezaposlenu prorektorice Mencer. Prorektorica, tih dana u punom angažmanu, radi na završnom uređivanju gore spomenutog Idejnog rješenja i gotovo da nema vremena za razgovor. Svejedno, naizgled površno, dotičemo se više tema. Jasna je, dakako, puna novih ideja i budućih planova a ja uglavnom slušam i uvjeravam se u očekivano. Potvrđuje se da su nam ciljevi isti i da treba zapravo nastaviti ono što je započeto u Nacionalnom programu i idejnom rješenju razvoja Sveučilišta. Meni je tada bilo očigledno da je Jasna idealan suradnik za to. Dakako, nisam joj tada to izravno kazao. Bilo bi to i nepristojno jer ona je još bila važan član prethodnog rektorskog tima. Međutim, već tada sam bio uvjeren da će njezina spremnost da i dalje doprinosi implementaciji prije navedenih dokumenata potisnuti neke već formirane privatne i profesionalne planove i da će se ipak prihvatiti obnašanja još jednog prorektorskog mandata.

Zaista, naredne četiri godine bit će razdoblje naše vrlo bliske suradnje. Nemjerljiv je Jasnin doprinos i u tom razdoblju. Ja pamtim niz odrađenih, javnosti nevidljivih, poslova koji su zahvaljujući njezinom znanju, iskustvu, i nadasve viziji, postali važan faktor napretka Sveučilišta u Zagrebu. Jasna zna da je uključivanje našeg sveučilišta u red modernih i razvijenih europskih sveučilišta moguće tek na temelju opće prihvaćenog projekta. Zato ona tome doprinosi prepoznatljivom inženjerskom predanošću. U to doba Jasnina radna soba, ormari, stolovi, cijeli pod i svi prozori, bili su prepuni dokumenata, analiza, zapisnika i aktualnih strategija najra-

zvijenijih svjetskih sveučilišta koje ona kritički analizira i stvara preciznu sliku kamo moderna sveučilišta streme. Snažno podržava uvođenje tematskih točaka Senata, zamišljenih kao svojevrsni forum na kojem će dekani svojim promišljanjima, izvan kolotečine redovitih točaka dnevnog reda, izravno usmjeriti put kojim treba Sveučilište ići. Zaključke tematskih točaka Senata ona integrira u prethodno spomenute dokumente i time stvara podlogu na kojoj će tadašnja uprava Sveučilišta u zajednici sa respektabilnim brojem najeminentnijih profesora našeg sveučilišta generirati sveobuhvatnu Razvojnu strategiju Iskorak 2001.

Helena Jasna Mencer s rektorom Brankom Jerenom neposredno prije inauguracije prve rektorice Sveučilišta u Zagrebu (2002.).

Kao aktivni svjedok vremena u kojem su stvarani spomenuti dokumenti, pa čak i ako je to vrlo subjektivno, želio sam tek naznačiti veličinu doprinosa drage Jasne i iskazati joj, kako sam to napisao uvodu u ovaj tekst, moje neizmjereno poštovanje.

I sasvim na kraju.

Knjižica u kojoj će biti i ovaj moj prilog bit će uskoro tiskana ali će ipak ostati nedovršena. Uvjeren sam da će netko od budućih istraživa-

Rektor Branko Jeren predaje insignije novoj rektorici Heleni Jasni Mencer.
Svečanost inauguracije vodi ductor prof. dr. sc. Željko Horvatić.

ča, objektivno analizirajući događaje iz ovog važnog razdoblja hrvatske sveučilišne povijesti, prepoznati da su postojale grupe ljudi koje su znale kojim putem je trebalo ići. Tada će, uvjeren sam, konačno mnogi prepoznati da je profesorica Helena Jasna Mencer, prva rektorica u povijesti Sveučilišta u Zagrebu, cijeli svoj život uvijek bila korak ispred vremena.

Branko Jeren

Prof. dr. sc. Branko Jeren diplomirao je na Elektrotehničkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1973.), magistrirao (1978.), doktorirao (1984.). Redoviti je profesor u trajnom zvanju na današnjem Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu. Usavršavao se na sveučilištima u Njemačkoj, SAD-u, Engleskoj. Osnovno područje znanstvenog i nastavnog interesa je obradba signala i praćenje i vođenje procesa. Bio je ministar znanosti i visokog obrazovanja (1993.–1995.) i rektor Sveučilišta u Zagrebu (1998.–2002.).

Život s Jasnom 2002. – 2006., i prije, i kasnije

Činjenice. Početkom travnja 2002. godine profesorica Helena Jasna Mencer (za sve nas Jasna skoro uvijek, Mencerica rijetko, samo kada nam se činilo da očekuje ili traži previše, ili da nismo skloni s njom se u svemu složiti) promovirana je u rektoricu Sveučilišta u Zagrebu. Ubrzo nakon toga pozvala me u svoj najuži tim kao jednog od četiri prorektora ili prorektorice (rodne razlike se tu nisu previše uvažavale, često sam odgovarao na nešto što sam bila pitana ...).

U lipnju te godine njenom odlukom reprezentativna radna skupina započela je rad na sveučilišnom nacrtu Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti kao alternativni već dovršenom prijedlogu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. U srpnju je sveučilišna verzija službeno dostavljena Saboru.

Ubrzo nakon toga došlo je do smjene u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Objedinjeni kompromisni prijedlog koji je na traženje novog ministra dovršen početkom 2003., usvojen je u Saboru sredinom te godine. Taj je zakon još na snazi. Pojedine izmjene su se u njega unijele kroz dva najdugovječnija od šest kasnijih ministarskih mandata.

Krajem 2003. na Sveučilištu su pokrenuti konkretni koraci u pripremi uvođenja novog studijskog sustava, temeljenog na postavkama Bolonjske deklaracije iz 1999. koje je Hrvatska prihvatila 2001., i koje su ugrađene, kako u spomenuti zakon, tako i u Statut Sveučilišta usvojen krajem veljače 2005. Jasna je na nekim segmentima tog koncepta kao prorektorica počela raditi puno ranije, pretpostavljam već negdje od 1998.

Samom Statutu prethodilo je višemjesečno razdoblje intenzivnog i ponekad neizvjesnog unutar-sveučilišnog usuglašavanja, naročito kada se radilo o pitanjima ustrojstva Sveučilišta, raspodjele ovlasti između sveučilišnih tijela i fakulteta i akademija koji su po novoj legislativi na-

Rektorica i prorektori Sveučilišta u Zagrebu (2002.–2006.).
Slijeva nadesno: Tihomir Hunjak, Vlasta Vizek Vidović, Helena Jasna Mencer,
Vjekoslav Jerolimov i Aleksa Bjeliš.

zvani sastavnicama, kao i o samom sastavu i ovlastima izmijenjenih i novih sveučilišnih tijela, Senata, Vijeća područja, Savjeta te Rektorskog kolegija.

Do kraja Jasninog mandata sva su ta tijela konstituirana. Sveučilište je tako započelo novo razdoblje svog djelovanja. Pred njim je i dalje stajala zadaća velikih integracija: integracije Sveučilišta u novi europski visokoobrazovni i istraživački prostor, integracije istraživanja i studija unutar samog Sveučilišta, i konačno pomak u pravnoj i upravnoj integraciji samog Sveučilišta, upravo onako kako je pripremnim dokumentima s kraja prethodnog rektorskog mandata Branka Jerena bilo zacrtano i prepoznato kroz termin *funkcionalna integracija Sveučilišta*, u dobroj mjeri uspostavljen i Jasninim prorektorskim i rektorskim djelovanjem.

Sjećanja. „Fakti su idioti“, uzviknuo je u jednom od brojnih prijeponih trenutaka tog doba jedan naš profesor sa zavidnom vještinom

prepoznavanja najupotrebljivijih „idiota“ u danom trenutku i okolnostima. Drugi „idiotski“ aspekt fakata podsjeća nas kako ih je uvijek dobro obogatiti, dati im smisao i dušu, očovječiti ih. To je međutim vrlo zahtjevna, najčešće i skliska, zadaća.

Sjećanja su svakako toplija, ljudskija i dragocjenija od činjenica. Gdje je u njima Jasna? Vidim je kao prvu ženu rektora, s dva ranija prorektorska mandata, neprojenim izazovima i nemjerljivim obavljenim poslom iza sebe. Prvu je rektoricu od početka obilježavao kontinuitet entuzijazma preuzet od prethodnika (rektora M.Š. i B.J.), ali i kontinuitet „prirodoslovno-tehničkog terora“ koji je, usprkos upozorenjima i protivljenjima ponekih istaknutih kritičara humanističko-društvene provenijencije, na Sveučilištu trajao od 1991. do 2014., dakle više od dvadeset tri godine. Neprestano smo tražili, činilo nam se najčešće i nalazili, odgovore, na takve i slične usputne zlonamjernosti, ali i na puno ozbiljnije prepreke i kočenja, pa i na vidljive, i manje vidljive, opstrukcije.

Održavao nas je osjećaj samopouzdanja da smo na pravom putu, pa zatim i vjerovanje da je Sveučilište veliki uspavani mastodont za kojeg smo znali da se sporo pokreće, ali i vjerovali da će, kada se jednom pokrene, znati ići u pravom smjeru. Činilo nam se, Jasni naročito, kako neslaganja i protivljenja, ukratko tendencije čija je svrha bila što više usporiti vrijeme, čak ga, ako treba i vratiti natrag, uglavnom dolaze od nerazumijevanja ili neinformiranosti. Ukratko, kako se radi o preprekama koje se uvijek mogu otkloniti akademskim argumentima. Kontekst nam je u pravilu bio kontekst dobronamjernosti. To da smjer vremena ne može biti drugo do smjer prema boljem, bilo je ugrađeno u logiku naših razmišljanja i očekivanja. Svjesno ili nesvjesno, optimizam nam je bio postulat s kojim smo prilazili realitetima, često im se i prilagođavali, uvijek znajući kako se od bitnog ne smije odustajati, i kako uvijek treba imati na umu ciljeve koji će se prije ili kasnije ostvariti.

Za to je trebalo imati strpljivosti i ustrajnosti, elemente koje je u naš rad neiscrpno unosila prva među nama, žena krhka izvana i žilava i uporna iznutra, sa snagom kojom zna podnijeti život koji ne miluje, sve do teških udara kakav je bio tragični obiteljski udes u vršnom naponu njenog mandata. Optimizam ni tada nije jenjavao. Jasna je išla dalje, i

Svečanost inauguracije rektora Alekse Bjeliša(2006.).

Nastupajući rektor Aleksa Bjeliš prima rektorski lanac i žezlo od odstupajuće rektorice Helene Jasne Mencer.

mi s njome, zajedno vjerujući i u nas same i u Sveučilište za koje smo bili odgovorni. Svim zaprekama i posustajanjima usprkos, radili smo pod dojmom kako Sveučilište sve više osjeća sebe, kako, uspješno ploveći na velikom međunarodnom moru, postaje jedno od uređenih europskih sveučilišta, i kako, malo po malo, svakako sporije nego što smo željeli, nadoknađuje zaostatke, potvrđujući se kao prepoznatljivi član velike svjetske obitelji.

Epilog nakon deset godina - tihi dijalog s Rektoricom. Sjećanja su međutim oaze u pustinji koju pomalo prekriva pijesak zaborava, namjernih i nehوتيčnih subjektivizacija, kroz vremensko protjecanje ogoljenih iluzija, i očiglednih i onih kojih se radije ne bismo htjeli osloboditi.

Dani su sada mirniji, više je vremena za razmišljanja bez žurbe. Pitanja se pokreću sama od sebe, put do odgovora je pak manje jednostavan. Skraćuje ga godinama akumulirano iskustvo, ali i usporava jednako tako uz njega nataloženi oprez. Pomalo postajemo ravnodušni, još više nemarni, ne bilježimo ih, pogotovo ih ne dovodimo u red. Ostaju nasumični, zapostavljeni u naplavinama novih obveza i preokupacija, možda i zato što im se i nesvjesno nastojimo umaknuti, jer jasno uočavamo kako se kroz te odgovore provlači sve više tjeskobe, sve manje opuštenosti.

Zaključak ovog osvrta bit će pomalo štur, sveden tek na nekoliko nasumičnih pitanja. Ništa bolje mi ne preostaje.

Što je ostalo od entuzijazma i velikih očekivanja kroz koja smo zajedno prolazili još od davne 1998? Nije li, usprkos svim nastojanjima, (varljivim?) dojmovima, samo-uvjeravanjima i međusobnim uvjeravanjima, Sveučilište, prošavši, ili čak možda i ne prošavši, veliki prividni luk, danas bliže stanju u kojem je bilo u vrijeme ranije države u raspadanju nego li projekcijama mnogih strategija i vizija iz proteklih dvadesetak godina? Bi li se danas moglo postizati kompromise vjerujući da su obećavajući, kao što se to uspijevalo 2002. novim zakonom, i 2004. novim sveučilišnim statutom?

Tada nam se činilo da sukobi nemaju smisla i da bi pasivnost bila još besmislenija. Jesmo li bili u pravu? Možda nismo daleko od trenutka

u kojem će se generaciji naše djece, poučenoj naslijeđem koje zatiču, činiti kako su pak kompromisna rješenja najgora. Koja bi joj se mogla činiti boljima? Treba se nadati da će imati i prilika i vremena tražiti ih i uspješno nalaziti kroz svoje pokušaje. Prije svih oni, naša akademska djeca, pa zatim, ako ne uspiju, njihova djeca, naši unuci koje mi međutim sve teže možemo pratiti i razumjeti.

U Zagrebu 31. listopada 2016.

Aleksa Bjeliš

Prof.dr.sc. Aleksa Bjeliš diplomirao je fiziku na Prirodoslovno matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1972.), magistrirao (1974.), doktorirao (1978.). Redoviti je profesor u trajnom zvanju u Zavodu za teorijsku fiziku Fizičkog odsjeka (od 2003.). Područje znanstvenog interesa je teorijskog karaktera i pokriva razne probleme fizike kondenzirane materije. Usavršavao se ili bio gostujući znanstvenik u Francuskoj, USA, Kanadi, Italiji, Švicarskoj, Mađarskoj. Obnašao mnoge važne upravljačke i savjetodavne funkcije u Hrvatskoj i Europi. Rektor Sveučilišta u Zagrebu u dva mandata (2007.–2011.) i (2011.–2014.).

Kolegica iz generacije '61

Nije teško pisati o Heleni Jasni Mencer (znam je pod djevojačkim prezimenom Postružin) koju sam upoznao kao studenticu iste generacije, kad 1961. upisujemo studij na tadašnjem Kemijsko-tehnološkom odjelu Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Bila je odličan student, lako je i brzo polagala ispite i završila studij u redovitom roku, među prvima u generaciji. Bila je to vrlo dobra, možda i najbolja generacija ovoga fakulteta. Odmah nakon diplome ostala je kao asistent na Zavodu za fizikalnu kemiju kod profesora Branka Kunsta. O njezinom napredovanju u znanstvenom, stručnom i nastavnom radu, kao i o brojnim odgovornim dužnostima na Sveučilištu i u znanstvenoj zajednici u zemlji i u inozemstvu bit će riječi u drugim priložima njenih kolega. Ja ću pisati o tematici koja me je s Jasnom pobliže povezala.

Djelovanje u AMACIZ-u

Jasna se osobno, od samoga početka djelovanja, uključila u aktivnosti AMACIZ-a (Almae Matris Alumni Chemicae Ingeniariae Zagrabienensis), prvog fakultetskog alumni društva na Sveučilištu u Zagrebu i to u rad zbora i planinarsko–izletničku sekciju. Pjevala je u zboru *Chemicae Ingeniariae Alumni* (koji je kasnije dobio sadašnje ime *Akademski zbor Vladimir Prelog*) punih pet godina, sve do 1996.god. O tome svjedoči i najstarija fotografija zbora, snimljena u svibnju 1991. nakon nastupa zbora na promociji diplomiranih inženjera.

Zbor AMACIZ-a u podrumu Fakulteta na Marulčevu trgu 20 (1991.). Helena Jasna Mencer peta slijeva u prvome redu. Dirigent profesor Vinko Glasnović.

Prigodom obilježavanja 20. obljetnice zbora 2011. Jasna se uključila u zbor tzv. „Seniora“, pjevača koji su pjevali u vrijeme osnutka zbora. Tada su s velikim uspjehom nastupili s nekoliko pjesama na pozornici Hrvatskog glazbenog zavoda.

O planinarenju s Planinarsko-izletničkom sekcijom AMACIZ-a postoje brojne fotografije, objavljene u Glasniku AMACIZ-a (<http://www.amaciz.hr/glasnik/>). O Jasninom sudjelovanju na godišnjim izletima AMACIZ-a svjedoči i najnovija slika iz travnja 2016., kada je grupa od blizu stotinu alumna posjetila Stubički kraj i slikala se pred Augustinčičevim spomenikom Matiji Gupcu. Jasna je uvijek poticala druženja na izletima nastojeći ih povezati s ljepotama različitih hrvatskih krajolika ili kulturnom baštinom.

Godišnji izlet AMACIZ-a u organizaciji profesora Emira Hodžića (2016.).

Almae Matris Alumni Croaticae (AMAC) -Savez društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu (ALUMNI UNIZG)

Bliže sam počeo surađivati s Jasnom kada je izabrana za rektoricu (2002.) i počela intenzivno promovirati alumni pokret na našem Sveučilištu. Iako su temelji već bili postavljeni 1989. (profesor Zvonimir Šeparović na Sveučilištu u Zagrebu, 19. listopada 1989. dr. Žarko Dolinar u Evropi i SAD-u, te profesor Branko Kunst na Kemijsko-tehnološkom studiju Sveučilišta u Zagrebu), rat je prekinuo većinu alumni aktivnosti na Sveučilištu. Aktivnosti su se u to vrijeme više razvijale u inozemstvu i bile su usmjerene na pomaganje Domovini.

Jasna je osjetila potrebu da kao rektorica obnovi alumni organizaciju na Sveučilištu. Najprije je osnovala Povjerenstvo za alumni aktivnosti, u kojem sam i ja djelovao, a zatim je potakla osnivanje AMAC-Središnjice, koju je uspješno vodila profesorica Greta Pifat-Mrzljak. Održano je nekoliko Sabora AMAC-a, (/AMCA/AMA), koji su okupili veliki broj članova iz inozemstva, ali i alumne iz Hrvatske, sa sveučilišta. Djelovanje AMAC-a nastavljeno je i za vrijeme rektora Alekse Bjeliša, sve do smrti profesorice Grete Pifat (2009.). Vrlo logičnim se nametnula ideja rektora Bjeliša, da Jasna, kao bivša rektorica, te koja je pokrenula bolje organiziranje alumni društva na Sveučilištu, preuzme vodeću poziciju

u AMAC-u. Od izbora na Saboru 2009. Jasna je predsjednica Alumni Saveza Sveučilišta u Zagrebu.

U tom smo razdoblju najbliže surađivali i mogu posvjedočiti o idejama za koje se zalagala i od kojih je većinu, zajedno s Predsjedništvom, realizirala. Naglasio bih ovdje samo bitne aktivnosti: izdavanja i obnova Glasnika, podržavanje i širenje alumni adrese za sve alumne, promjena Statuta koji je AMAC fokusirao na alumne Sveučilišta u Zagrebu (za razliku od ranijeg razdoblja, kada su takva društva okupljala sve Hrvate i prijatelje bez obzira s kojega su sveučilišta). Paralelno s tim, zalagala se za osnutak Zaklade Sveučilišta u Zagrebu, s idejom da članovi AMA UNIZG iz Hrvatske i Svijeta postanu potencijalni donatori Zaklade. Nažalost, taj proces je promjenama na Sveučilištu (2014.) zastao. Međutim, nadam se da će ta dobra ideja jednoga dana zaživjeti.

O tom višegodišnjem razdoblju svjedoče tekstovi na mrežnoj stranici www.unizg.hr, te brojne fotografije i izvještaji objavljeni u Glasniku AMA UNIZG.

Predsjednica Saveza društava AMAC/AMCA Sveučilišta u Zagrebu (od 2009.)

Od samoga preuzimanja dužnosti predsjednice Jasna je zahtijevala da Predsjedništvo usvoji **misiju** Saveza, koju ovdje navodim kako ju je ona explicite definirala:

- širenje svijesti u hrvatskom društvu o alumni ideji i kulturi kao obliku društveno odgovornog ponašanja
- širenje ugleda i promoviranje imena Sveučilišta
- povećanje osjećaja pripadnosti i lojalnosti alumna svojoj Alma Mater
- poboljšanje životnih i radnih uvjeta alumna
- jačanje veza između matičnog Sveučilišta i generacija bivših i sadašnjih studenata kao i njihovih prijatelja u zemlji i svijetu
- štíćenje zajedničkih interesa Alma Mater i alumna.

Također, inzistirala je da se definira **vizija** AMAC-a, da Savez postane u zemlji i svijetu prepoznatljivo i ugledno alumni društvo s čvrstim

partnerskim i suradničkim vezama između bivših i sadašnjih studenata i njihovih prijatelja, te Sveučilišta.

Iz misije i vizije proizašli su **strateški ciljevi Saveza**.

Godišnja skupština AMACIZ-a (2011.) Helena Jasna Mencer pozdravlja skup u ime Saveza AMAC/AMCA društava (od 2015. Savez društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu, ALUMNI UNIZG). Slijeva nadesno: Kruno Kovačević, Marija Kaštelan-Macan, Helena Jasna Mencer i Antun Glasnović

Na dužnosti novoizabrane predsjednice istakla je potrebu bolje logistike i uspješnije informiranje i funkcioniranje Saveza, između ostalog: osigurati sustavno financiranje Saveza preko proračuna Sveučilišta do momenta generiranja vlastitih sredstava; povećati broj fakultetskih alumni društava u članstvu Saveza; povećati broj članova u fakultetskim alumni društvima iz redova bivših studenata (iz zemlje i inozemstva); kontaktirati dekane onih fakulteta koji još nisu organizirali alumni društvo; uključiti studente u aktivnosti AMAC-a; uvesti pojam počasnog/zaslužnog člana AMAC-UZ; organizirati što više društvenih kontakata među alumnima uz poticanje filantropskog i donatorskog ponašanja (rad Zaklade, stipendije, usavršavanja, druženja zabavnog,

sportskog i umjetničkog karaktera, znanstveno popularna i stručna predavanja, okrugli stolovi, predstavljanje istaknutih članova alumna, izleti, koncerti, aukcije, prijemi, tematske večeri...).

Jasna se potrudila izraditi i SWOT-analizu, koja je pomogla u rješavanju prepoznatih slabosti, izbjegavanju prijetnji, te korištenju jačih strana i mogućnosti koje su se otvorile ili koje su stvorene:

- S** (*Strengths*) Jake strane: Iskustvo, znanje i postojanje nekoliko dobro uhodanih AMAC društava i entuzijastičnih volontera, u nas i u svijetu, sa sviješću o važnosti alumni djelovanja predstavlja čvrstu bazu za daljnji napredak.
- W** (*Weaknesses*) Slabe strane: Nepovoljna logistika i mala motiviranost i inertnost sredine prema uvođenju novina i promjena onemogućavala je brži napredak.
- O** (*Opportunities*) Povoljne prilike: Obećanje Uprave Sveučilišta za pomoć u logistici, veliki potencijal u bivšim studentima, kojima se do sada nije sustavno pristupalo, jača optimizam za daljnje djelovanje.
- T** (*Threats*) Prijetnje: Nepovoljna gospodarska i socijalna situacija izazvana općom svjetskom recesijom, koja će prema nekim izvorima svoj vrhunac doživjeti 2010./ 2011., ozbiljna je prijetnja razvitku alumni djelatnosti.

Savez alumni društava Sveučilišta nastavio je pod Jasninim vodstvom svoje djelovanje u skladu sa strategijom i planom djelovanja te definiranom misijom Saveza.

U tom je razdoblju izrađen i usvojen novi Statut Saveza (ALUMNI UNIZG) usklađen s novim Zakonom o udrugama. Predsjedništvo je bilo stalno uključeno i u izlaženje Glasnika Saveza kojim Savez kontinuirano informira alumne o novostima i provedenim alumni aktivnostima na Sveučilištu i njegovim sastavnicama. Jasna je glavna urednica Glasnika.

Helena Jasna Mencer, kao predsjednica Saveza AMAC/AMCA društava (od 2015. Savez društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu, ALUMNI UNIZG), otvara Sabor (2013.)

U Jasninom mandatu uspostavljena je bolja komunikacija s fakultetima, što je rezultiralo osnivanjem novih alumni udruga. Uveden je pojam počasnog zaslužnog alumna te je inaugurirana medalja/plaketa s likom Žarka Dolinara koja je po prvi puta dodijeljena zaslužnim pojedincima 2014.

Djelatnost Saveza podupire sve zajedničke aktivnosti, odnosno integrirajuće akcije uz zadržavanje postojećih aktivnosti različitih AMAC/AMCA društava. Jedna takva aktivnost je mogućnost da svaki alumni dobije e-mail adresu domene @alumni.unizg.hr.

Zaključno mogu napisati da je Jasna bila i ostala neumorna u svakoj aktivnosti koje se prihvatila u svojem znanstvenom i društvenom životu. Krasi je intelektualna širina i tolerancija, pa nije čudo da je s uspjehom sudjelovala u brojnim projektima, povjerenstvima i inicijativama.

Kao kolega iz iste generacije, ponosan sam što sam imao prilike s njom surađivati, te joj želim da nastavi s takvim radom na dobrobit znanstvene i alumni zajednice.

Krunoslav Kovačević

Dr. sc. Krunoslav Kovačević diplomirao (1966.) na Kemijsko-tehnološkom odjelu tadašnjeg Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, magistrirao na Farmaceutsko-biokemijskom fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1974.), doktorirao (1982.) iz područja organske kemije pod mentorstvom nobelovca Vladimira Preloga. Područje znanstvenog interesa je sinteza novih biološki aktivnih tvari i lijekova. Radio u Istraživačkom institutu tvornice Pliva. Ima niz u svijetu priznatih patenata. Obnašao je mnoge rukovodeće funkcije u Istraživačkom institutu Plive i u slijednicima instituta GlaxoSmithKline i Galapagos. Aktivan u alumni društvu na matičnom Fakultetu (AMACIZ-u) i u Savezu alumni društava Sveučilišta u Zagrebu. Umirovljen 2006.

Život i djelo

Helena Jasna Mencer rođena je 3. travnja 1943. u Zagrebu¹, gdje je polazila osnovnu školu i gimnaziju. Maturirala je na VII. gimnaziji 1961. Iste godine upisuje Kemijsko-tehnološki odjel na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Diplomski rad pod naslovom *Razdvajanje emulzija primjenom ionsko-izmjenjivачkih membrana* izradila je u Zavodu za fizikalnu kemiju, pod mentorstvom profesora Branka Kunsta, i diplomirala 1966. Poslijediplomski studij Inženjerska kemija, smjer Polimeri upisuje 1971. na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, te uz istog menotra magistrira 1973., obranom rada pod naslovom *Studij fazne ravnoteže u kvazitrokomponentnom sustavu polistiren-metiletiketon-etanol*. Na matičnom je fakultetu izradila i doktorsku disertaciju *Studij fazne ravnoteže u kvazitrokomponentnim makromolekularnim otopinama* i obranila je 1976. Usavršavala se 1976. i 1978.–79. u *Centre de recherche sur les macromolecules*, CNRS, Strasbourg, Francuska. Kraće je boravila na *Deutsches Kunststoffinstitut Darmstadt*, *Max Planck Institut für Polymerforschung Mainz*, *Johannes Gutenberg Universität Mainz*, Njemačka, te *University of Massachussetts*, Amherst, SAD. Akademske godine 1991/92. bila je gostujuća znanstvenica na *Katholieke Universiteit Leuven*, Belgija.

¹ Majka Nada Štefanija, rođ. Konfic; otac Juraj Stjepan Postružin; sestra Narcis (1948).

Od 1966. do 1971. zaposlena je na Kemijsko-tehnološkom institutu u Zagrebu kao asistent-suradnik, a istovremeno, u svojstvu vanjskog suradnika, sudjeluje u nastavi na Zavodu za fizikalnu kemiju Tehnološkog fakulteta. Od 1. listopada 1971. zaposlena je na Tehnološkom fakultetu, u Zavodu za fizikalnu kemiju, najprije kao asistent, potom kao znanstveno-nastavni asistent, da bi 1978. bila izabrana za docenticu. Od 1986. izvanredna je profesorica, a od 1992. redovita je profesorica Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. U trajno zvanje redovitoga profesora izabrana je 1997. Umirovljena je 2013., a Senat Sveučilišta u Zagrebu izabire je 10. prosinca 2013. u počasno zvanje *professor emeritus*.

Na Fakultetu je obavljala više dužnosti. Bila je predstojnica Zavoda za fizikalnu kemiju, članica Savjeta, predsjednica Odbora za znanstveni rad i Povjerenstva za plan i program studija, prodekanica za nastavu i znanstveni rad 1993.–1995.

Na Sveučilištu u Zagrebu bila je prorektorica za znanost i poslijediplomske studije 1994.–1998., te prorektorica za razvoj, znanost, poslijediplomske studije i osiguranje kvalitete 1998.–2002. Dužnost rektorice Sveučilišta u Zagrebu, prve i zasad jedine, obavlja od 2002. do 2006. Od 2009. predsjednica je Saveza AMAC/AMCA društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu (od 2015. Savez društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu, ALUMNI UNIZG).

Kao istaknuta članica Fakulteta kemijskog inženjerstva tehnologije, te Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, birana je na brojne dužnosti u znanstvenim i stručnim tijelima u zemlji i inozemstvu.

Članica je više strukovnih udruga: Hrvatskog društva kemijskih inženjera i tehnologa, predsjednica njegove Sekcije za makromolekule u dva mandata i nacionalna predstavnica Sekcije u *European Polymer Federation* (EPF), 1992.–2007., Hrvatskog kemijskog društva, Hrvatskog prirodoslovnog društva, Društva za plastiku i gumu, 1997.–2014., članica njegovog Stručnog vijeća i Upravnog odbora, Društva diplomiranih inženjera i prijatelja kemijsko-tehnološkog studija (AMACIZ), Znanstvenog savjeta za naftu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, od 1994.

Za svoj rad odlikovana je Redom Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića (1996.). Dobitnica je Nagrade Fran Bošnjaković Senata Sveučilišta u Zagrebu, za promicanje i razvitak tehničkih znanosti, posebice kemijskog inženjerstva, te prijenos znanja i odgoj mladih stručnjaka na Sveučilištu u Zagrebu (1995.), Nagrade Franjo Hanaman Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, za promicanje imena Fakulteta (2013.), te posebnih priznanja Društva za plastiku i gumu, odnosno Hrvatskog prirodoslovnog društva.

Majka je dvoje djece.²

² Suprug: pok. Petar Mencer; Djeca: Martina (1967); Helena (1970.)

Prijenos znanja i odgoj mlađih suradnika

Tijekom tridesetak godina djelovanja na matičnom fakultetu profesorica Mencer je nesebično prenosila svoje znanje i istraživački duh studentima i mlađim suradnicima, držeći se načela jedinstva podučavanja i znanosti.

Helena Jasna Mencer započela je s nastavnom aktivnošću kao vanjski suradnik u Zavodu za fizikalnu kemiju Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na kolegijima *Vježbe iz fizikalne kemije* i *Seminar iz fizikalne kemije*. Nakon izbora u znanstveno-nastavno zvanje asistenta 1971. uz nastavu vezanu za vježbe i seminare iz *Fizikalne kemije* sudjeluje i u nastavi vježbi iz *Termodinamike*. Posebno se isticala radom s diplomandima. Nakon izbora u docenta i izvanrednog profesora, predavala je više kolegija na studijima VI. i VII. stupnja Tehnološkog fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, ali i na drugim visokoobrazovnim institucijama u Hrvatskoj. Na Tehnološkom fakultetu predavala je kolegije: *Fizikalna kemija* (VI. st.), *Karakterizacija polimera*, *Karakterizacija polimernih materijala*. Kolegij *Fizikalna kemija* predavala je i na Višoj kemijskoj školi u Karlovcu, te na Zajedničkom studiju grafičke tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. Na Višoj tekstilnoj školi u Varaždinu i Tekstilnom odjelu Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu predavala je kolegij *Fizikalna kemija makromolekula*.

Na posljediplomskom studiju Kemijsko-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Splitu predavala je kolegij *Metode karakterizacije polimera, gel kromatografija*. Na dodiplomskim i diplomskim studijima FKIT-a predavala je kolegije: *Eksperimentalne metode sinteze i karakterizacije polimera*, *Karakterizacija i identifikacija polimera i polimernih materijala*, *Fizikalna kemija polimera*, *Kompoziti i mješavine*, *Polimerizacijski reaktori*. Na posljediplomskom doktorskom studiju Inženjerska kemija predavala je temeljni kolegij *Fizikalno-kemijska načela u polimernim sustavima*.

Svojim znanjem, entuzijazmom i odgovornim pristupom radu pozitivno je utjecala na karijere svojih brojnih diplomanada, magistanada i doktoranada. Dvoje njezinih asistenata i doktoranada danas su redoviti profesori u trajnom zvanju na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu.

Obrana disertacije Marice Opalički (Ivanković), (1994.)
Povjerenstvo: profesor Branko Kunst, mentorica Helena Jasna Mencer
i profesor Pieter Jan Lemstra, *Technische Universiteit Eindhoven*.

Međunarodno aktivna i priznata znanstvenica

Helena Jasna Mencer radila je, kao suradnica ili voditeljica na desetak znanstvenih projekata, nacionalnih i međunarodnih. Pri izboru istraživačkih tema vodila se kriterijima relevantnosti, aktualnosti i svrsishodnosti. Poticala je znanstvenu izvrsnost i mobilnost istraživača, a svojim brojnim međunarodnim kontaktima osigurala je znanstvena usavršavanja suradnika na prestižnim međunarodnim institucijama.

Prva znanstveno-istraživačka iskustva stiče na Zavodu za fizikalnu kemiju, u istraživačkoj skupini profesora Branka Kunsta, baveći se raspodjelama veličina čestica u emulzijama, te kinetikom njihove koalescencije i flokulacije. Iz tog je područja kao suautorica objavila svoj prvi znanstveni rad (B45).

Upisom poslijediplomskog studija (1971.) njezin se interes usmjerava na područje polimera i polimernih materijala, posebice na studij faznih ravnoteža polimernih otopina. Istraživanja provedena u okviru magistrarskog rada i doktorske disertacije rezultiraju razvojem nove metode polukontinuiranog kolonskog frakcioniranja polimera, kojom se postiže izrazito povećanje djelotvornosti procesa frakcioniranja i kvalitete dobivenih frakcija (B42–44, C15). Eksperimentalni rezultati frakcioniranja poslužili su kasnije za modeliranje fenomena prijenosa polimera odnosno razvoj modela frakcioniranja (B15, B23, B34).

1976. i 1978.–79. odlazi u Centre de recherche sur les macromolécules, CNRS, Strasbourg, Francuska, vodeću međunarodnu ustanovu za karakterizaciju polimera i polimernih materijala, gdje se usavršava u području frakcioniranja polimera metodom gel kromatografije isključenja po veličini pri određivanju raspodjele molekulskih masa. Iz ovog je područja publicirala zamjetan broj znanstvenih radova (B19, B20, B26, B32, B36, B37, B39–B41, C11, C13). Posebno treba istaknu-

U laboratoriju u Centre de recherche sur les macromolecules, CNRS, Strasbourg, Francuska. Helena Jasna Mencer, Yves Gallot i Zlatka Grubišić-Gallot (1978.)

Mala Francuska (La Petite France), Strasbourg.

ti istraživanja prirode međudjelovanja između ključnih komponenta gel-kromatografskog sustava: gela u koloni, otapala i polimera, pri čemu je uočena neuniverzalnost “univerzalne” kalibracije i objašnjeni mehanizmi koji se superponiraju na mehanizam isključenja po veličini (B39–B41).

Na temelju analize i modeliranja krivulja raspodjele molekulskih masa realnih uzoraka polimera, primjenom različitih teorijskih funkcija raspodjele, upozorava i na pogrešnu interpretaciju “indeksa polidisperznosti”, prema novoj nomenklaturi “disperznost molarne mase”, kao jedinstvene mjere širine raspodjele molekulskih masa (B19, C7). Procedura koja je pritom predložena za obradu eksperimentalno dobivenih podataka citira se u relevantnoj znanstvenoj literaturi.

Poseban doprinos ostvarila je i u području ostalih metoda karakterizacije polimera i polimernih materijala, posebice viskozimetrije, odnosno ispitivanja topljivosti i kompatibilnosti polimernih materijala (B3, B7, B10–14, B16, B24, B25, B29–31, B35, C8, C14, C17–19).

Bila je voditeljica dva projekta Ministarstva znanosti i tehnologije pod naslovom: *Novi materijali za posebne namjene* (1996.–2002.; 2002.–2006.), s temama koje su i danas vrlo aktualne u području znanosti i inženjerstva materijala. Pripravljene su i karakterizirani polimerni nanokompoziti i hibridni materijali na temelju duromera, a posebice je proučavana kinetika reakcija polimerizacije i kinetika degradacije (B1, B2, B4–6, B8, B9, B11, C1–C4).

Vodila je međunarodni projekt, Joint European Project, TEMPUS, *Development of Curricula in the Field of Polymer Science and Engineering at the Faculty of Chemical Engineering and Technology in Zagreb*, (1992.), koji je odobren od EC komisije, a omogućio je ostvarivanje tijesne suradnje s Technische Universiteit Eindhoven i Katholieke Universiteit Leuven, na kojem je kao gostujuća znanstvenica boravila 1991./1992. Suradnja je rezultirala velikom diseminacijom znanja, putem boravaka njenih suradnika u Eindhovenu, sudjelovanja stranih profesora u povjerenstvima za obranu disertacija na FKIT-u, te nabavom znanstvene opreme (TGA, DSC, optički mikroskop) u Zavodu za fizikalnu kemiju.

Vodila je i zajednički projekt *Polymer Materials* Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu i Technical University Eindhoven (1994.).

Zahvaljujući znanstvenoj izvrsnosti i zamjetnoj aktivnosti u European polymer federation bila je predsjednica pododbora za obrazovanje Europske polimerne federacije (1996.–1998.) i koordinatorica projekta *Comparison of Curricula in Polymer Science and Engineering at European Universities*.

Druženje na Sastanku kemičara i kemijskih inženjera (1996.) Slijeva: ?, Zvonimir Janović, Nikola Šegudović, Helena Jasna Mencer, Otto Vogl, Pieter Jan Lemstra, ?

Bibliografija profesorice Mencer je bogata i raznovrsna. Objavila je više od 60 znanstvenih radova, od čega 45 u istaknutim međunarodnim i domaćim časopisima, 13 nastavnih, stručnih i znanstveno-popularizacijskih radova. Održala je 15 pozvanih javnih predavanja iz područja uže struke. Kao istaknuti stručnjak u području karakterizacije polimera i polimernih materijala izradila je i 25 ekspertiza, istraživačkih i stručnih elaborata za potrebe drugih ustanova i industrije.

Bila je i članica uređivačkog odbora, urednica rubrika ili gošća-urednica u časopisima *Polimeri*, *Priroda*, *Sveučilišni vjesnik* te članica 11 znanstveno-organizacijskih odbora domaćih i međunarodnih skupova.

Na dan inauguracije prve rektorice Sveučilišta u Zagrebu (5. travnja 2002.)

Prva rektorica Sveučilišta u Zagrebu

Uz istaknutu znanstvenu, nastavnu i stručnu djelatnost na matičnom fakultetu profesorica Helena Jasna Mencer ima velike zasluge za razvoj Sveučilišta u Zagrebu, ali i za razvoj cjelokupnog visokoškolskog obrazovanja i znanosti u Hrvatskoj. Od akademske godine 1993./94., kad je Senat Sveučilišta u Zagrebu na prijedlog rektora prof. dr. sc. Marijana Šunjića, prvi put izabire za prorektoricu za znanost i poslijediplomske studije Sveučilišta u Zagrebu, s nesvakidašnjim se entuzijazmom i intelektualnom znatiželjom posvećuje sveučilišnim izazovima. O tome najbolje svjedoče nadahnuti prilozi koje su napisali rektori, profesori Branko Jeren i Aleksa Bjeliš, koji su s dosad jedinom rektoricom Sveučilišta u Zagrebu bili povezani odnosom rektor–prorektorica, rektorica–prorektor, odnosno rektorica–rektor. Tu je i zavidan bibliografski opus iz tog perioda koji zaslužuje posebnu pozornost i kao takav izdvojen je u posebnu cjelinu na kraju ove knjižice. Urednica je dviju knjiga iz područja visokoškolskog obrazovanja (G1, G2), u kojima je i autorica više poglavlja (H1, H2), te suautorica jednog članka u inozemnoj enciklopediji o sustavu visokog obrazovanja u RH (I1). Vezano uz sveučilišni razvoj i politiku, vodila je više projekata (K1–K4) te održala 10 pozvanih predavanja na europskim sveučilišnim konferencijama (L1–L10).

Osim temeljnih tiskovina koje je objavila Sveučilišna uprava, u kojoj je profesorica Mencer imala važnu ulogu (Hrvatsko sveučilište za 21. stoljeće, Iskorak 2001– Razvojna strategija Sveučilišta u Zagrebu, Tematske točke senata,.....), čitateljstvu ove knjižice željela bih preporučiti da pročitaju i njezin Program rada predloženika za rektora Sveučilišta u Zagrebu, Nastupajući govor i Odstupajući govor. U svakom broju Sveučilišnog vjesnika za vrijeme prorektorskih i rektorskog mandata rektorce Jasne Mencer (kako je i danas zovu) mogu se pročitati entuzijastični

i nadahnuti prilozi u kojima objašnjava aktualne pojmove (autonomija, integracija sveučilišta, funkcijska integracija, ECTS krediti...) i, što je najvažnije, potiče akademsku zajednicu na međusobno razumijevanje i zajedništvo. Osnovna parola bila joj je VIRIBUS UNITIS!

Nakon izbora za prorektoricu Sveučilišta u Zagrebu 1994., profesorica Helena Jasna Mencer najprije se usredotočuje na uspoređivanje osnovnih zakona i podzakonskih akata u okviru kojih živi Sveučilište sa zakonima prestižnih europskih sveučilišta. Spoznajući osnovne zakonitosti i europske trendove u visokom obrazovanju, kao prorektorica i rektorica svoje djelovanje usmjerava na izazove koje su donijela turbulentna vremena kraja 20-og i početka 21-og stoljeća. Promjene su to koje se odnose na sve segmente sveučilišnog života i djelovanja (ustrojstvo, upravljanje, financiranje, struktura obrazovanja i promjena studijskih programa, znanstveni i nastavni rad, suradnja s okruženjem), sve to

Na konferenciji Europskog udruženja sveučilišta (EUA), Dubrovnik (2001.)
Slijeva nadesno prvi red: Tomislav Ivančić (izabrani rektor), prorektor Zdenko Kovač
i prorektorica Helena Jasna Mencer, drugi red: prorektor Vlado Leko,
prorektor Dragan Milanović i rektor Branko Jeren.

uz razvoj primjerenog sustava osiguravanja kvalitete, odnosno kulture kvalitete.

S jasnom vizijom modernog sveučilišta, koje je sposobno odgovoriti izazovima 21. stoljeća, profesorica Mencer dala je nemjerljiv doprinos pri izradi studije Hrvatsko sveučilište za 21. stoljeće, Idejno rješenje razvoja Sveučilišta u Zagrebu, u kojoj se na temelju detaljne analize stanja na Sveučilištu u Zagrebu, definiraju koncepcija i razvoj Sveučilišta.

Prorektorica u drugom mandatu profesorica Mencer jedna je od tvoraca i završnog dokumenta inicijative ISKORAK 2001. koji predstavlja temelj strategije razvoja Sveučilišta u Zagrebu. Inicijativa ISKORAK 2001 pokazala je kako Sveučilište u Zagrebu ima izniman potencijal i snagu da, angažmanom svojih najuglednijih profesora, samo odredi viziju svoje budućnosti.

Rektorski program profesorice Mencer bio je kontinuitet *Iskoraka 2001*. Osnovno konceptijsko opredjeljenje bila je uspostava kulture kvalitete na moderno ustrojenom i primjereno financiranom Sveučilištu, koje komunicira sa svojim okruženjem, društvom i gospodarstvom

Svečanost inauguracije rektorice Helene Jasne Mencer (5. travnja 2002.)

Rektori Sveučilišta u Zagrebu u prigodi inauguracije prof. dr. sc. Helene Jasne Mencer, svoje nasljednice i prve rektorice Sveučilišta u Zagrebu, donose sljedeću

DEKLARACIJU O INTEGRIRANOM SVEUČILIŠTU

Iz perspektive iskustva rektora koji su upravljali Sveučilištem u Zagrebu u različitim povijesnim vremenima i okolnostima,

- uvažavajući višestoljetnu tradiciju i ugled najstarijeg i najvećeg hrvatskog sveučilišta,
- osjećajući odgovornost prema hrvatskom društvu i narodu, te državi Hrvatskoj, a u uvjerenju da se povijesne pogreške i izvanjski nametana nepovoljna rješenja ne trebaju ponavljati, te
- prepoznavajući problem rascjepkanosti i neučinkovitosti kao trajnu kočnicu akademskog napretka Sveučilišta,

utvrđuju sljedeće:

1. Sveučilište u Zagrebu, prihvaćajući europski model, može optimalno ostvariti cjelovitost svog poslanja u 21. stoljeću u nastavnom, znanstvenom i stručnom smislu samo kroz integralni ustroj i djelovanje. Kao jedinstveno mjesto proizvodnje, prijenosa i primjene znanja i vještina, Sveučilište podiže naraštaje intelektualaca i stručnjaka na stožernim procesima spoznaje, kritičnosti promišljanja te humanističkom osjećaju općeg dobra. Fragmentacija Sveučilišta (postojeća po poljima, ili predlagana po područjima) sustavno koči napredak, protivna je dokazanom uspješnom načinu integriranog djelovanja ustanove te zakida naraštaje sveučilišnih nastavnika, suradnika i studenata u kvaliteti njihovih ostvarenja.

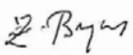
2. Suvremeni život i europsko tržište zapošljavanja pojačano nameću potrebu za obrazovnim programima koji uključuju interdisciplinarnost, oblikovanje edukacijskih profila iz različitih akademskih segmenata prema interesu pojedinaca (primjerice, humanističkih, društvenih, prirodnih, tehničkih i biomedicinskih) te potrebu za istraživačkim i tehnološkoinovacijskim programima koje sveučilištarci s različitih granskih i područnih usmjerenja ostvaruju, primjenjuju i integriraju.

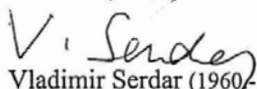
3. Kvaliteta sveučilišnog djelovanja izvire iz nadarenosti, stvaralaštva i predanosti sveučilištaraca, a određena je unutarnjim mehanizmima (akademske slobode, sveučilišnom autonomijom sa supsidijarnošću odlučivanja na svim razinama, međunarodnom akademskom suradnjom) te izvanjskom potporom akademskim procesima. S obzirom na zahtjeve društva, države i gospodarstva, **javno integrirano sveučilište**, uvažavanjem normi vlastitih regulacijskih mehanizama, pruža najkvalitetnija i najtrajnija rješenja.

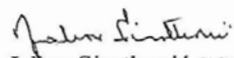
4. U javnim europskim sveučilištima sustavno su ugrađeni dugoročna briga i nastojanja oko sveukupnog akademskog razvoja osiguranjem stalnih i sigurnih uvjeta djelovanja. Slobodna istraživanja i proučavanja bilo kojeg predmeta interesa temeljenog na načelu jedinstva mogu se ostvariti samo u uvjetima integriranog sveučilišta.

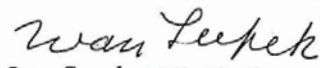
Rektori Sveučilišta u Zagrebu:

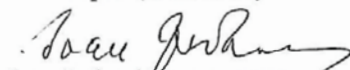

Andre Mohorovičić (1947.-1949.)

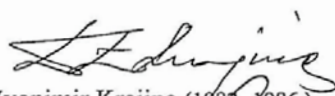

Zoran Bujas (1956.-1958.)

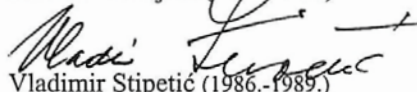

Vladimir Serdar (1960.-1963.)

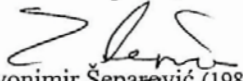

Jakov Sirotković (1966.-1968.)

Ivan Supek (1968.-1972.)

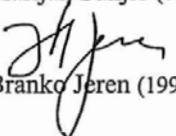

Ivan Jurković (1979.-1982.)

Zvonimir Krajina (1982.-1986.)

Vladimir Stipetić (1986.-1989.)

Zvonimir Šeparović (1989.-1991.)

Marijan Šunjić (1991.-1998.)

Branko Jeren (1998.-2002.)

Deklaracija o integriranom sveučilištu

poštujući etičke i moralne norme, te međunarodne prihvaćene visoke standarde kvalitete, prije svega u nastavi i radu sa studentima. U tom smislu Sveučilište je postavilo osnovne razvojne ciljeve:

1. Uspostava institucijske (sveučilišne) autonomije
2. Uspostava funkcijski integriranog Sveučilišta uz podjelu nadležnosti i odgovornosti prema načelu supsidijarnosti
3. Unaprjeđenje nastavnih programa poštujući osnovne trendove bolonjskog procesa

U promišljanju puta, smjera i vrste akcija i promjena, Sveučilište u Zagrebu pratilo je europske i svjetske trendove u visokom obrazovanju i znanosti, ne imitirajući slijepo modele razvoja, ali koristeći se tuđim iskustvima i upozoravajući neprestano na objektivne okolnosti i druge prepreke na putu promjena i razvoja.

Potpisivanje sporazuma o financiranju rekonstrukcije i dogradnje bivše Ferimportove zgrade za Muzičku akademiju u nazočnosti ministra kulture Bože Biškupića i predsjednika Vlade Ive Sanadera. Slijeva nadesno: rektorica Helena Jasna Mencer, ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić i dekan Muzičke akademije Frano Parać (2006.)

U svojim je izvješćima i govorima profesorica Mencer uvijek podsjećala da su studenti središte i smisao sveučilišta, da Sveučilište ne može biti dovoljno učinkovito, a zatim niti kompetentno niti konkurentno ako se ne mijenja, ako se ne razvija sukladno novim potrebama društva, što zahtijeva nova znanja, nove metode u obrazovanju. Uvijek je naglašavala da promjenama treba pristupati oprezno i razumno imajući kao temelj analize stanja, kritička promišljanja, razrađene modele i vrste promjena, odnosno imajući znanje i spoznaje o promjenama i posljedicama promjena. Strpljivo i ustrajno poticala je članove Senata, dekane i članove fakultetskih vijeća da se aktivno uključe u zajedničke sveučilišne projekte, bilo nastavne i znanstvene, bilo institucijsko razvojne, kako bi se stvorila kritična masa u akademskoj zajednici, sposobna da idejno prihvati uzroke stanja i predvidi posljedice neprihvatanja promjena.

O svom optimizmu i vjeri u snagu Sveučilišta i sama svjedoči u govoru odstupajuće rektorice u prigodi Dies Academicus 2006.

“Listala sam i prigodne brojeve Sveučilišnih vjesnika u kojima Rektorski kolegij, nakon svake akademske godine u mandatnom razdoblju, u prigodi Dies Academicus objavljuje izvješće uprave Sveučilišta o radu na razvoju Sveučilišta. Prepoznavala sam glasove svojih prorektora kako izvješćuju o radu na poslovima koje smo poticali i koordinirali. Čula sam samu sebe kako odišem optimizmom i vjerom u snagu koja pokreće sveučilište, naše Sveučilište, instituciju koja odgaja i razvija racionalna intelektualna bića, oštra, analitička, kritička i kreativna duha, sposobna za spoznavanje, razlikovanje i povezivanje odnosa između čovjeka, prirode i događaja, bića sposobna za promišljanje i zaključivanje o idejama, stvarima i procesima u vremenu i prostoru. Takva su bića osnovna pretpostavka za daljnji razvoj znanosti, napredak kulture i društva, tehnike i gospodarstva. Takvo sam Sveučilište zamišljala na početku svog mandata, takvo Sveučilište sanjam i danas!”

Dugačak je popis aktivnosti i dužnosti profesorice Mencer koje je obnašala u svojstvu ili uz dužnost prorektorice za znanost i poslijediplomske studije (1994.–1998.), odnosno prorektorice za razvoj, znanost,

poslijediplomske studije i osiguranje kvalitete (1998.–2002.), te rektori-
ce (2002.–2006.) Sveučilišta u Zagrebu:

- voditeljica Sveučilišnog centra za poslijediplomske studije
- predsjednica Povjerenstva za pokretanje postupka stjecanja dok-
torata znanosti
- predsjedavajuća Odbora za znanstveni i stručni rad Sveučilišta u
Zagrebu
- članica Vijeća Međunarodnog središta hrvatskih sveučilišta
- predsjednica Matičnog povjerenstva za kemijsko inženjerstvo,
rudarstvo, metalurgiju i tekstilnu tehnologija (1993.–1995., 1995.–
1997.)
- koordinatorica Matičnih povjerenstava (1995.–1996.)
- članica prosudbene skupine “Kemijsko inženjerstvo” za ocjenjiva-
nje znanstvenih projekata Ministarstva znanosti i tehnologije RH
(1996.)
- predsjednica odbora za obrazovanje Europske polimerne federaci-
je (1996.–1998.)
- predstavnica Sveučilišta u Zagrebu u Ratnoj školi OS RH “ Ban
Josip Jelačić”, Zagreb (1998.–2002.)
- članica Prosudbene skupine za vrednovanje Veleučilišta u Splitu
(1998.–1999.)
- članica Upravnog vijeća Tehničkog veleučilišta u Zagrebu (1998.–
2000.)
- predsjednica Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje (2002.–
2006.)
- predsjednica Hrvatskog rektorskog zbora (2002.–2003.)
- članica Nacionalnog vijeća za konkurentnost (2003.–2006.).

Bila je i:

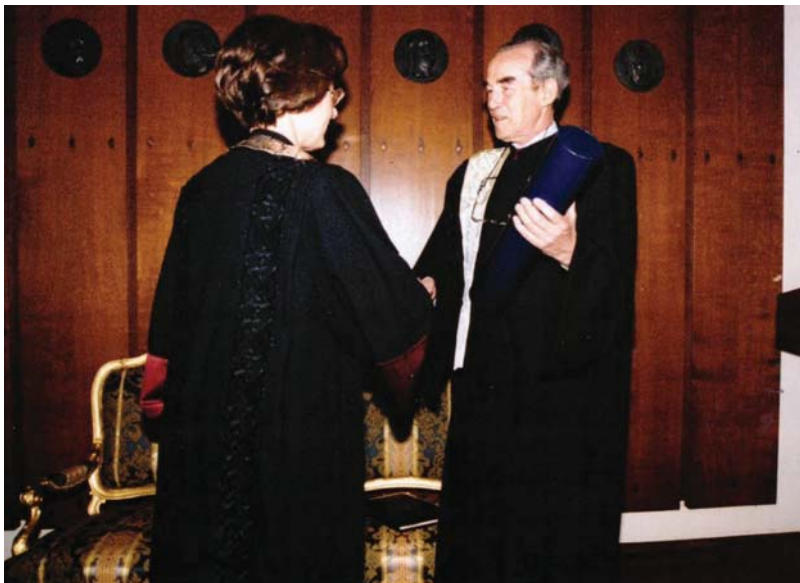
- članica Nacionalnog vijeća za praćenje pregovora za pristup RH
Europskoj Uniji
- predsjednica međunarodnog stručnog povjerenstva za vrednova-
nje Veleučilišta u Karlovcu (2009).

Zastupanjem i predstavljanjem Sveučilišta u Zagrebu na europskim sveučilištima i drugim akademskim institucijama, udruženjima i mrežama uvelike je pridonijela ugledu Sveučilišta u Zagrebu i njegovom uključivanju, kao ravnopravnog sudionika, u europski visokoobrazovni i istraživački prostor. Posebno treba istaknuti aktivno sudjelovanje u radu međunarodnih rektorskih konferencija, gdje je poticala mnoge rasprave i usmjeravala ih prema odgovarajućim zaključcima. Svojim djelovanjem u glavnom odboru Udruženja sveučilišta europskih glavnih gradova (Universities of Capitals, UNICA) promicala je i ime grada Zagreba putem isticanja suradnje između Grada i Sveučilišta, kao i organizacijom konferencije o suradnji glavnih gradova i njihovih sveučilišta na kojoj su sudjelovali predstavnici glavnih gradova i sveučilišta susjednih zemalja. Ovdje su izdvojene najvažnije funkcije koje je obnašala u međunarodnim tijelima i udruženjima:

- članica Znanstvenog odbora Rektorske konferencije Alpe-Jadran (1995.–1996.)
- članica organizacijskog odbora konferencije Europskog udruženja sveučilišta (EUA) “Knowledge Transfer, Dubrovnik, 2001.
- potpredsjednica (2004. i 2006.) odnosno predsjednica (2005.) Podunavske rektorske konferencije (Danube Rectors’ Conference, DRC). Koordinirala je dvije međunarodne konferencije, posvećene problemima razvoja Sveučilišta:
 1. DRC, *University Governance and Finance*, Zagreb, 2005.
 2. DRC, *Cities and Universities as Partners in the Danube Region*
- evaluatorica u programu Institutional Evaluation Programme Europskog sveučilišnog udruženja (European University Association, EUA) za sveučilišta: University of Wrocław, Poljska, 2005., University Cyril and Methodius, Trnava, Slovačka, 2007., Corvinus University Budapest, Mađarska, 2008., te Instituto Politecnico de Setubal, Portugal, 2008.
- članica Glavnog odbora (Steering Committee) Udruženja sveučilišta glavnih europskih gradova (UNICA) (2005.–2009.)
- članica grupe za evaluaciju Statuta EUA (European University Association) 2006.–2008.

- članica međunarodnog savjetodavnog odbora Mađarskog vijeća za akreditaciju (Hungarian Accreditation Committee).

Uz mnoštvo svakodnevnih dužnosti i prioritetnih zadataka profesorica Mencer stalno je pratila aktivnosti vezane za AMAC/AMCA te promovirala ideju alumnija na Sveučilištu u Zagrebu. Kao rektorica 2002. osnovala je sveučilišno Povjerenstvo za poslove AMAC-a. Godine 2009. izabrana je za predsjednicu Saveza AMAC/AMCA društava Sveučilišta u Zagrebu (od 2015. Savez društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu, ALUMNI UNIZG). Poglavitito se angažira oko poticanja filantropskog i donatorskog ponašanja alumnija kroz rad Zaklade Sveučilišta u Zagrebu. Zaklada je osnovana kako bi pružala potporu općekorisnim infrastrukturnim, razvojnim i istraživačkim sveučilišnim projektima iz svih područja i stupnjeva sveučilišnog obrazovanja, znanosti i umjetnosti, kao i stipendiranja i financijskog podupiranja studenata i nastavnika te unaprijeđenja studentskog standarda, poticanja međunarodne suradnje i suradnje s hrvatskom dijasporom.

Dodjela počasnog doktorata Sveučilišta u Zagrebu Robertu Badinteru (2003.)

Nakon dodjele počasnog doktorata Sveučilišta u Zagrebu Robertu Badinteru (2003.) Slijeva nadesno: Aleksa Bjeliš, Vjekoslav Jerolimov, Budimir Vukas, Helena Jasna Mencer, Robert Badinter, Željko Horvatić, Jadranko Crnić, Branko Smerdel i Tihomir Hunjak.

U okviru ove vrste djelatnosti treba spomenuti i da je profesorica Mencer

- Članica izbornog povjerenstva za dodjelu nagrade L'Oreal-UNESCO-Za žene u znanosti
- Članica i predsjednica Zakladnog vijeća programa Znanje i otkrića Zaklade ADRIS
- Članica izbornog povjerenstva za dodjelu školarina od The Roccus and Beatrice Mummert Foundation u okviru zaklade Bosch Stiftung za studije iz područja ekonomije i inženjerstva na RTWH Aachen ili Sveučilištu u Kolnu.

Ovaj sažet prikaz o životu i djelu profesorice Helene Jasne Mencer zaključila bih s dva citata u kojima je prepoznajemo, jednim iz nastupajućeg govora rektora Alekse Bjeliša, i drugim iz čestitke jednog uvaženog sveučilišnog profesora rektorici Mencer.

“Možemo se ponositi i djelom naših neposrednih prethodnika, koje i danas imam čast pozdraviti u ovoj auli, auli čija je povijest veća od nje same. Oni su u epohi stvaranja moderne hrvatske države dostojno ispisali još jednu stranicu naše novije sveučilišne povijesti, sačuvavši i osnaživši Sveučilište u vremenu u kojem se ne mali broj sveučilišta u drugim tranzicijskim zemljama ovog dijela Europe nije uspio oduprijeti dezintegrativnim i destruktivnim silnicama.“

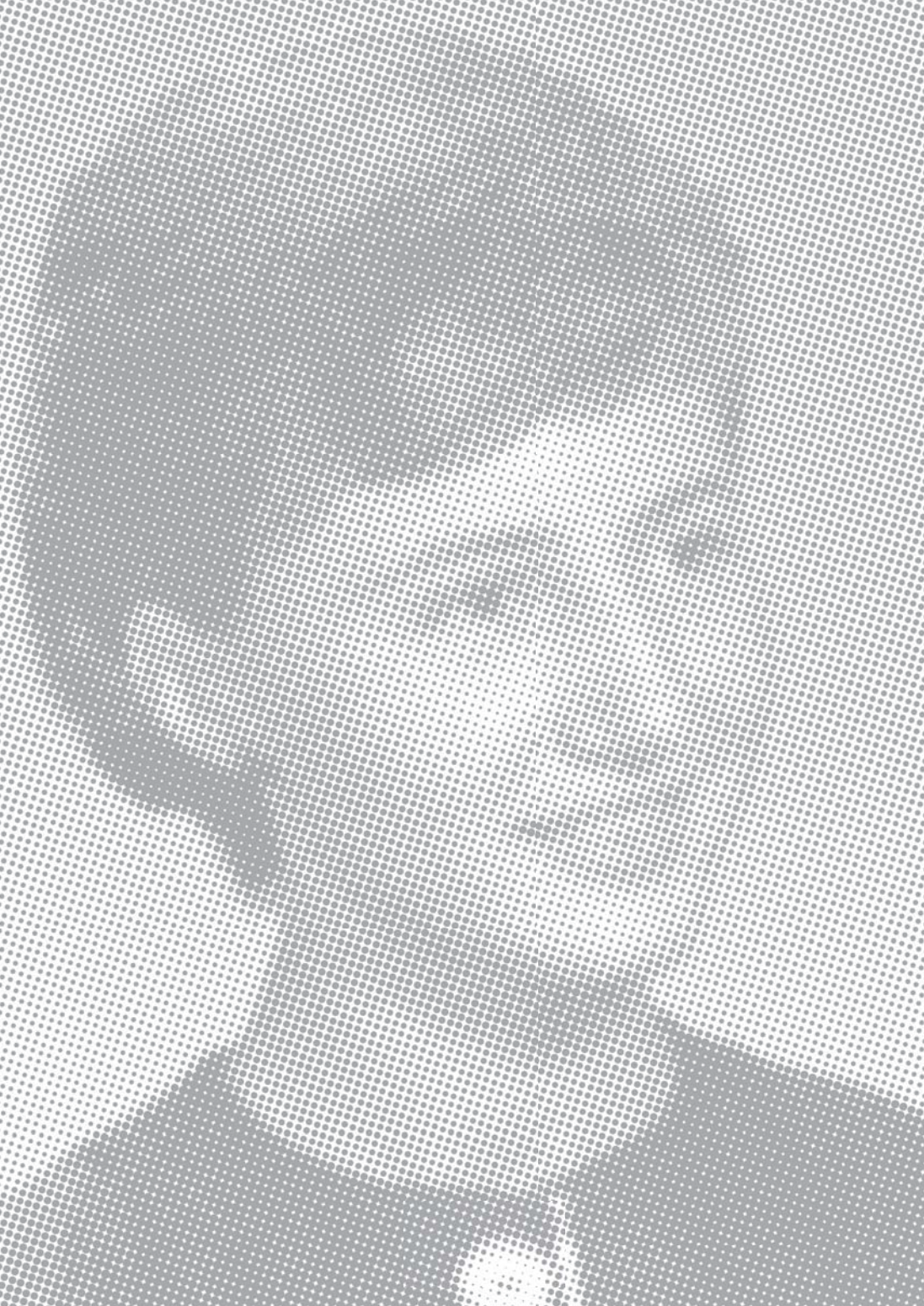
„Bilo bi lijepo živjeti u zemlji u kojoj će uvijek pobjeđivati kompetentnost i marljivost“.

Portret Helene Jasne Mencer (Galerija rektora, aula Sveučilišta u Zagrebu).
Autor: Zlatko Kauzlarić Atač, Zagreb (2006.)

Rektori Sveučilišta u Zagrebu (2013.). Slijeva nadesno: Marijan Šunjić, Ivan Jurković, Vladimir Stipetić, Zvonimir Šeparović, Helena Jasna Mencer, Aleksa Bjeliš, Drago Grdenić i Branko Jeren

Bibliografija

Bibliografija

A. Uredništvo

Časopisi

1. *Polimeri* **15** (4) (1994), gošća urednica; urednica rubrike *Sveučilište* (4 god.)
2. *Priroda*, urednica rubrike *Svijet u prirodi* (5 god.)

B. Izvorni znanstveni i pregledni radovi u časopisima

1. M. Ivanković, I. Brnardić, H. Ivanković, H. J. Mencer, DSC study of the Cure Kinetics During Nanocomposite Formation: Epoxy-Poly(oxypropylene)diamine/ Organically Modified Montmorillonite System, *Journal of Applied Polymer Science* **99** (2006) 550-557.
2. I. Brnardić, M. Ivanković, H. Ivanković, H. J. Mencer, Isothermal and Non-Isothermal Cure Kinetics of an Epoxy/ Poly(oxypropylene)diamine/ Octadecylammonium Modified Montmorillonite System, *Journal of Applied Polymer Science* **100** (2006) 1765-1771.
3. Z. Matusinović, M. Rogošić, H. J. Mencer, A correlation of the limiting viscosity number, molecular mass and composition of statistical linear styrene-methyl methacrylate copolymers, *European Polymer Journal* **41** (12) (2005) 2934-2944.
4. J. Macan, I. Brnardić, M. Ivanković, H. J. Mencer, DSC study of Cure Kinetics of DGEBA-Based Epoxy Resin with Poly(oxypropylene)diamine, *Journal of Thermal Analysis and Calorimetry* **81** (2005) 369-373.

5. J. Macan, H. Ivanković, M. Ivanković, H. J. Mencer, Study of Cure Kinetics of Epoxy-Silica Organic-Inorganic Hybrid Materials, *Thermochimica Acta* **414** (2) (2004) 219-225.
6. J. Macan, H. Ivanković, M. Ivanković, H. J. Mencer, Synthesis and Characterization of Organic-Inorganic Hybrids Based on Epoxy Resin and 3-Glycidyloxypropyltrimethoxysilane, *Journal of Applied Polymer Science* **92** (2004) 498-505.
7. M. Rogošić, I. Gusić, B. Pintarić, H. J. Mencer, The ellipsoidal model of the solubility volume, *Journal of Molecular Liquids* **108** (2003) 135-150.
8. M. Ivanković, J. Macan, H. Ivanković, H. J. Mencer, Priprava organsko-anorganskih hibrida epoksid/SiO₂ sol-gel procesom, *Polimeri* **23** (2002) 5-9.
9. M. Ivanković, N. Džodan, I. Brnardić, H. J. Mencer, DSC Study on Simultaneous Interpenetrating Polymer Network Formation of Epoxy Resin and Unsaturated Polyester, *Journal of Applied Polymer Science* **83** (2002) 2689-2698.
10. B. Pintarić, M. Rogošić, H. J. Mencer, Dilute Solution Properties of Cellulose Diacetate in Mixed Solvents, *Journal of Molecular Liquids* **85** (2000) 331-350.
11. M. Ivanković, H. Ivanković i H. J. Mencer, Priprava i karakterizacija epoksi-aminskih i SiO₂ interpenetriranih mreža, *Polimeri* **20** (1999) 210-216.
12. M. Andreis, Z. Veksli, M. Rogošić, H. J. Mencer, Molecular Dynamics and Heterogeneity of the Styrene Acrylonitrile Copolymers as viewed by Electron Spin – Resonance, *Acta Chimica Slovenica* **46** (1) (1999) 33-42.
13. M. Rogošić, B. Pintarić, H. J. Mencer, Parcijalni specifični volumen celuloznog diacetata u čistim i miješanim otapalima, *Polimeri* **20** (4) (1999) 217-225.
14. M. Andreis, B. Rakvin, Z. Veksli, M. Rogošić, H. J. Mencer, An Electron Spin – Resonance Study of Molecular Dynamics and Heterogeneity in the Styrene- Acrylonitrile Copolymers, *Polymer* **40** (8) (1999) 1955-1960.
15. H. J. Mencer, Z. Gomzi, Modeling of Polymer Transport Phenomena. Column Fractionation Effected by Simultaneous Solvent and Temperature Gradient, *Journal of Polymer Engineering* **16** (1-2) (1997) 87-103.
16. M. Rogošić, H. J. Mencer, Prediction of Copolymer Miscibility by Viscometric Method *European Polymer Journal* **33** (5) (1997) 621-630.
17. M. Rogošić, H. J. Mencer, Osnove termodinamike polimernih mješavina, *Kemija u industriji* **46** (4) (1997) 145-170.
18. M. Rogošić, B. Pintarić, H. J. Mencer, Preferencijalna adsorpcija u trokomponentnim sustavima: otapalo (1) + otapalo (2) + polimer (3), *Kemija u industriji* **46** (10) (1997) 379-404.

19. H. J. Mencer, M. Rogošić, Z. Gomzi, Polydispersity Index and Molecular Weight Distributions of Polymers: A Critical Review, *European Polymer Journal* **32** (11) (1996) 1337-1344.
20. H. J. Mencer, Z. Gomzi, M. Rogošić, Change of Molecular Weight Distribution of Statistical Poly(styrene-co-acrylonitriles) with Composition of Copolymer, *Polymer Engineering and Science* **35** (17) (1995) 1348-1352.
21. M. Rogošić, H. J. Mencer, Z. Janović, Usporedba različitih postupaka procjene omjera reaktivnosti monomera u procesima vinilnih kopolimerizacija, *Polimeri* **16** (3) (1995) 102-108.
22. J. J. Crevecoeur, L. Nelissen, P. J. Lemstra, H. J. Mencer, M. C. M. van der Sanden, Impact Strength of Reactively Extruded Polystyrene(ethylene-propylene-diene) Rubber Blends, *Polymer* **36** (4) (1995) 753-757.
23. H. J. Mencer, Z. Gomzi, Modeliranje kolone za frakcioniranje polimera, *Kemija u industriji* **44** (3), (1995) 121-125.
24. H. J. Mencer, Z. Gomzi, Swelling Kinetics of Polymer-Solvent System, *European Polymer Journal* **30** (1) (1994) 33-36.
25. M. Opalički, H. J. Mencer, Pojam i značenje parametra topljivosti, *Polimeri* **15** (4) (1994) 113-118.
26. M. Andrassy, H. J. Mencer, Molecular Mass Distribution Change of Poly(ethylene terephthalate) during Processing, *Polymer Degradation and Stability*, **41** (1993) 77-81.
27. M. Gambiroža-Jukić, Z. Gomzi, H. J. Mencer, Kinetic Analysis of Bulk Polymerization of Diisocyanate and Polyol, *Journal of Applied Polymer Science* **47** (1993) 513-519.
28. N. Gambiroža, M. Hraste, H. J. Mencer, Rheology of a polyurethane composite propellant and properties of a filler particle system, *New Polymeric Materials* **4** (1), (1993) 13-18.
29. M. Opalički, H. J. Mencer, Estimation of the Compatibility of Poly(2,6-dimethyl 1,4-Phenylene Oxide) and Poly(fluorostyrene-co-bromostyrene) from Dilute Solution Viscosity Measurements, *European Polymer Journal* **28** (1) (1992) 5-7.
30. M. Opalički, H. J. Mencer, Viscometric Behaviour of Dilute Solutions of Copolymers of Ortho and Para Halogenated Styrene, *European Polymer Journal* **27** (7) (1991) 713-716.
31. M. Opalički, Z. Gomzi, H. J. Mencer, Estimation of the Three Dimensional Solubility Parameters of Copolymers of Halogenated Styrene, *Journal of Molecular Liquids* **44** (3-4) (1990) 237-246.

32. H. J. Mencer, Idealna i realna separacija polimernih molekula na poroznom gelu, *Kemija u industriji* **39** (1990) 101-108.
33. H. J. Mencer, Efficiency of Polymer Fractionation - A Review, *Polymer Engineering and Science* **28** (8) (1988) 497-505.
34. H. J. Mencer and Z. Gomzi, Estimation of Polymer Fractionation Efficiency by Comparison of Theoretical Models and Experimental Molecular Mass Distribution, *Angewandte. Makromolekulare Chemie.* **162** (1) (1988) 163-173.
35. H. J. Mencer, M. Opalički, Viskozimetrijske značajke sustava poli(vinil klorid) - tetrahidrofuran i poli(vinil klorid)-cikloheksanon, *Polimeri* **7** (7-8) (1986) 219-221.
36. V. Rek, H. J. Mencer, M. Bravar, GPC and Structural Analysis of Polyurethane Degradation, *Polymer Photochemistry* **7** (4) (1986) 273-283.
37. H. J. Mencer, V. Rek, Study of Solute - Solvent Interactions by Gel Permeation Chromatography, *Chromatography* **84** (1986) 167-174.
38. H. J. Mencer, Raspodjela veličine čestica polimernih disperzija, *Kemija u industriji* **34** (1) (1985) 67-70.
39. H. J. Mencer, Z. Grubišić Gallot, Gel Permeation Chromatography on Chemically Modified Silica Using Different Solvents, *Journal of Chromatography A* **241** (1) (1982) 213-216.
40. H. J. Mencer, Z. Vajnaht, Some Physical Characteristics of Corning Porous Glass Packing in Gel Permeation Chromatography, *Journal of Chromatography A* **241** (1) (1982) 205-2011.
41. H. J. Mencer, Z. Grubišić-Gallot, Influence of Solvent Polarity on Elution Volume in the Case of Polar Polymers, *Journal of Liquid Chromatography.*, **2** (5), (1979) 649-662.
42. H. J. Mencer, B. Kunst, On the Effect of Solvent/Nonsolvent Combination in the Column Fractionation of Polymers, *Die Makromolekulare Chemie* **180** (10) (1979) 2463-2471.
43. H. J. Mencer, B. Kunst, A Modified Column Method of Polymer Fractionation, *Colloid and Polymer Science* **256** (7) (1978) 696-698.
44. H. J. Mencer, B. Kunst, Frakcioniranje makromolekula-novija istraživanja i razvoj, *Hemijska industrija* **30** (11) (1976) 621-626.
45. B. Kunst, H. J. Mencer, On the Initial Drop Size Distribution in Mechanically Prepared O/W - Emulsions, *Kolloid-Zeitschrift und Zeitschrift für Polymere* **228** (1-2) (1968) 77-78.

C. Izvorni znanstveni i pregledni radovi u knjigama radova i zbornicima skupova

1. J. Macan, H. Ivanković, M. Ivanković, H. J. Mencer, Thermal degradation kinetics of epoxy-silica organic-inorganic hybrid materials, *Third International Conference on Polymer Modification, Degradation and Stabilisation MoDeSt3*, Lyon-Villeurbanne, Francuska, 2004., Conference Proceedings, CD, str. 1-4.
2. I. Brnardić, M. Ivanković, H. Ivanković, H. J. Mencer, Influence of filler on the kinetics of *in situ* polymerisation of epoxy resin in nanocomposite preparation, *9. Conference on Materials, Processes, Friction and Wear, MATRIB '04*, Vela Luka, 2004., Conference proceedings, str. 34-39.
3. J. Macan, H. Ivanković, M. Ivanković, H. J. Mencer, Preparation of epoxy-based organic-inorganic hybrids by sol-gel process, *8. Conference on Materials, Processes, Friction and Wear, MATRIB '03*, Vela Luka, 2003., Conference proceedings, str. 129-134.
4. I. Brnardić, M. Ivanković, H. Ivanković, H.J. Mencer, Preparation and characterization of thermoset epoxy-layered silicate nanocomposites, *8. Conference on Materials, Processes, Friction and Wear, MATRIB '03*, Vela Luka, 2003., Conference proceedings, str. 21-26.
5. M. Ivanković, H. J. Mencer, Novi polimerni materijali i polimerni kompoziti, Savjetovanje Akademije tehničkih znanosti Hrvatske *Materijali i tehnološki razvoj*, Zagreb, 2002., Zbornik radova, str. 114-122.
6. H. J. Mencer, Polimerni kompoziti, Okrugli stol *Novi materijali i pripadne tehnologije*, HAZU, Zagreb 1998., Bilten razreda za tehničke znanosti HAZU, br. 1, 1998., str. 24-29.
7. M. Rogošić i H. J. Mencer, Kritički osvrt na indeks polidisperznosti i raspodjele molekulskih masa polimera, *13. dani Društva plastičara i gumaraca*, Zagreb 1995. Zbornik radova, str.70-74.
8. H. J. Mencer, Z. Gomzi, Calculation of Swelling Rate Constants in Polymer/ Solvent System, *4th European Polymer Federation Symposium on Polymeric Materials*, Baden-Baden, Njemačka, 1992., Proceedings, str. 251-.
9. H. J. Mencer, Z. Gomzi, M. Opalički, Estimation of the Solubility Volume, *11th International Symposium Computer at the University*, Cavtat, 1989., Proceedings, str. 9.2.1.-9.2.7.
10. Z. Gomzi, H. J. Mencer, Algorithm for Modeling of Complex Chemical Reaction Path, *11th International Symposium Computer at the University*, Cavtat, 1989, Proceedings, str. 9.3.1.-9.3.5.

11. H. J. Mencer, Određivanje raspodjele molekulskih masa polimera, *International Symposium on Plastics and Rubber, Gumiplast 89*, Sarajevo, 1989., Zbornik radova, str. 31-37.
12. H. J. Mencer, Z. Gomzi and M. Opalički, Fitting the Log-normal Distribution Function to Observed Size Distribution Data, *10th International Symposium Computer at the University, Cavtat*, 1988., Proceedings, str. 9.9.1.-9.9.4.
13. H. J. Mencer, Gel kromatografija u realnim uvjetima, Simpozij *Novija dostignuća u kromatografiji*, Plitvice, 1988., Zbornik radova str. 58-61.
14. M. Gambiroža – Jukić, H. J. Mencer, N. Gambiroža, Viskozimetrijske značajke sustava aceton - reakcijska smjesa za vrijeme polimerizacije poliuretana, *II Jugoslovenski kongres za hemijsko inženjerstvo i procesnu tehniku*, Dubrovnik, 1987., Knjiga radova, str. 307-313.
15. H. J. Mencer, M. Opalički, Prijenos frakcija polimera u koloni uz promjenu temperature i sastava otapala, *II Jugoslovenski kongres za hemijsko inženjerstvo i procesnu tehniku*, Dubrovnik, 1987., Knjiga radova, 7P9:1-14.
16. H. J. Mencer, M. Gambiroža, Influence of Catalysts on the Crosslinking of Poly(ether urethane), *4th Mediterranean Congress on Chemical Engineering*, Barcelona, Španjolska, 1987., Proceedings, str. 455-456.
17. H. J. Mencer, O K- vrijednosti kao parametru kontrole u proizvodnji PVC-a, Savjetovanje Društva plastičara i gumaraca *PVC - proizvodnja, prerada, primjena, ispitivanje*, Split, 1985., Zbornik radova, str. 17/1.-17/4.
18. N. Adler, D. Babić, M. Gotić, H. J. Mencer, N. Trinajstić, Structural Origin of HPLC Parameters of Polycyclic Aromatic Hydrocarbons, *International Symposium on Characterization of Heavy Crude Oils and Petroleum Residues, Lyon*, Francuska, 1984., Proceedings, str. 406-410.
19. V. Rek, M. Bravar, H. J. Mencer, Karakterizacija fotodegradiranog poliuretana, Savjetovanje *Poliuretani*. Novi Sad, 1983., Zbornik radova, str. 31/45-01:20/01-20/03.

D. Nastavni i popularizacijski članci

1. H. J. Mencer, Novi polimerni materijali i kompoziti, 9. Ružičkini dani, Vukovar, 1998., Zbornik radova.
2. F. Flajšman, Z. Janović, H. J. Mencer, O. Vogl, Polymer Science in Croatia, *Polymer News* **21**(1) (1996) 27-34.
3. F. Flajšman, Z. Janović, H. J. Mencer, O. Vogl, Polimerijske znanosti u Hrvatskoj, *Polimeri*, **17** (2) (1996) 93-96.
4. M. Opalički, H. J. Mencer, Viskozimetrijsko određivanje parametra topljivosti polimera. *Polimeri*, **15** (4) (1994) 139-140.
5. H. J. Mencer, Zdravstvena opasnost od poli(tetrafluoretilena) i zaštita, *Polimeri* **14** (2) (1993) 66.
6. H. J. Mencer, Površinska svojstva fluoropolimera, *Polimeri* **14** (2) (1993) 66.
7. H. J. Mencer, U čast pronalazaču PTFE-a, *Polimeri*, **14** (2) (1993) 63.
8. H. J. Mencer, Prepoznavanje polimera na osnovi topljivosti, *Polimeri* **6** (4-5) (1985) 120.
9. H. J. Mencer, Frakcioniranje polimera otapanjem, *Priroda* **74** (1985) 276.
10. H. J. Mencer, K - vrijednost, da ili ne?, *Polimeri* **5** (1984) 298.
11. H. J. Mencer, Upoznajmo polimere, *Priroda* **73** (1984) 107-108.
12. H. J. Mencer, Gel kromatografija, *Polimeri* **4** (11-12) (1983) 338.
13. H. J. Mencer, Frakcioniranje, *Polimeri* **4** (7-8) (1983) 240-241.

E. Pozvana predavanja

1. *Polimerni kompoziti*, Okrugli stol Novi materijali i pripadne tehnologije, HAZU, Zagreb 1998.
2. *Novi polimerni materijali i kompoziti*, 9. Ružičkini dani, Vukovar 1998.
3. *System for Acquisition and Treatment of Chromatography Data*, International Symposium: "New Achievements in Chromatography", Opatija 1996.
4. *Curricula in Polymer Science and Engineering in Croatia*, Polymer Summit Meeting, Akron 1994.
5. *Polymer Fractionation in Columns Modelling of Transport Phenomena affected by Solvent and Temperature Gradients*, Technische Universitat Graz 1994.
6. *Pregled autorovih istraživanja u polimernim sustavima*, Znanstveni kolokvij, AMACIZ, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb 1994.

7. *Suradujmo s Europom! Istraživanja u području polimerstva*, 11. Dani Društva plastičara i gumaraca, Zagreb 1993.
8. *Eurotopics*, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb 1993.
9. *Activities in the Field of Polymer Science, Engineering and Technology in Croatia*, East - West Conference, Smolenice 1992.
10. *Efficiency of Different Polymer Fractionation Methods*, University of Massachusetts, Amherst 1989.
11. *Solubility of Polymers in Solvents and Mutual Compatibility of Polymers in Solution*, University of Massachusetts, Amherst 1989.
12. *Određivanje raspodjele molekulskih masa polimera*, Gumiplast 89, Sarajevo 1989.
13. *Mehanizmi separacije u kromatografiji polimera*, Sekcija za makromolekule, DIT, Zagreb 1989.
14. *Separacija polimera na gelu u realnim uvjetima*, Novija dostignuća u kromatografiji, Plitvice 1988.
15. *Efikasnost frakcioniranja polimera*, Sekcija za makromolekule, DIT, Zagreb 1987.

F. Mentorstvo

Disertacije

1. Marko Rogošić, *Istraživanja mješljivosti kopolimera stirena i akrilonitrila*, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, 13.05.1998.
2. Božica Pintarić, *Svojstva otopina celuloznog diacetata u miješanim otapalima*, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, 29.01.1997.
3. Marica Opalički, *Curing Kinetics and Chemorheology of Thermoset Matrices for Composites*, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, 11.03.1994.
4. Mirjana Gambiroža-Jukić, *Kinetika i mehanizam reakcija nastajanja i umrežavanja poliuretana polimerizacijom u masi*, Tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 14.03.1989.

Magistarski radovi

1. Lada Kurelec, *Preradba polietilena ultravisoke molekulske mase u čvrstom stanju*, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, 02.06.1997.
2. Marko Rogošić, *Razlike u svojstvima poli(stiren-co-akrilonitril)a s obzirom na sastav kopolimera: raspodjele molekulskih težina, procjena omjera reaktivnosti, mješljivost*, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, 07.02. 1994.
3. Mirjana Burcar, *Interakcije u sistemu poli(etilen-co-vinilacetat)-otapalo*, Tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 25.06.1990.
4. Marica Opalički, *Mješljivost i interakcije u otopinama polimera*, Tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 24.11.1988.
5. Mirej Alkalaj Postrimovsky, *Interakcije u otopinama polimetakrilata*, Tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 05.06.1986.

PUBLIKACIJE I AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSU NA RAZVOJ SVEUČILIŠTA I VISOKOG OBRAZOVANJA

G. Uredništvo

Knjige

1. *Međunarodna suradnja u visokom obrazovanju, Europski sustav prijenosa bodova, (ECTS)* (ur. H. J. Mencer), Posebno izdanje Sveučilišnog vjesnika, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb 2000.
2. *Hrvatsko Sveučilište za 21. stoljeće, Idejno rješenje razvoja Sveučilišta u Zagrebu* (ur. M. Šunjić i H. J. Mencer), Posebno izdanje Sveučilišnog vjesnika, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb 1998.

Časopisi

3. *Sveučilišni vjesnik* 44 (4) (1998) 213-231. urednica rubrike *Tematske točke Senata*
4. *Glasnik Saveza društava bivših studenata Sveučilišta u Zagrebu*, od 2009. glavna urednica

Ostalo

5. *Izvješće o radu Sveučilišta u Zagrebu* (ak. god. 1992/93., 1993/94., 1994/95., 1995/96., 1996/97., 1997/98., 1998/99., 1999./2000.), glavna i odgovorna urednica

H. Poglavlja u knjigama

1. H. J. Mencer, *pogl. 2.1-2.2.1*, U: Međunarodna suradnja u visokom obrazovanju, Europski sustav prijenosa bodova, (ECTS) (ur. H. J. Mencer), Posebno izdanje Sveučilišnog vjesnika, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb 2000.
2. H. J. Mencer, *pogl. 1,3, 4, 5, 10, 11*, U: Hrvatsko Sveučilište za 21. stoljeće, Idejno rješenje razvoja Sveučilišta u Zagrebu (ur. M. Šunjić i H. J. Mencer), Posebno izdanje Sveučilišnog vjesnika, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb 1998.

I. Enciklopedijski članci

1. S. Lelas and H. J. Mencer, Croatia: System of Higher Education in Encyclopedia of Higher Education, Vol.1. (ur. B. R. Clark, G. Neave) Pergamon, 1997.

J. Radovi u časopisima i popularizacijski članci

1. H. J. Mencer, Prijelaz iz federalnog u funkcijski integrirani model organizacije sveučilišta, *Republika*, vol. LVI, (2005) 65-72
2. H. J. Mencer, Snaga Sveučilišta, U: Branimir Bilić i suradnici: *Znakovi novoga vremena-Misli 21. stoljeća*, str. 338-349, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 2002.
3. H. J. Mencer, Rad na promicanju kvalitete stalna nam je zadaća (2), *Sveučilišni vjesnik* 43 (3/4) (1997) 81.
4. H. J. Mencer, Rad na promicanju kvalitete stalna nam je zadaća (1), *Sveučilišni vjesnik*, Sveučilište u Zagrebu, lipanj 1995.

K. Koordinator projekta

1. TEMPUS University Management Joint European Project: *Establishment of Public Relations Offices at Croatian Universities (PRO-CRO)*, UM_JEP_40095-2005.
2. TEMPUS University Management Joint European Project: Development of Quality Assurance System in Higher Education (*QUASYS*), UM_JEP-16015-2001.
3. *SVECIPO*L, *Osnivanje Sveučilišnog centra*, 2001.
4. Projekt: *Hrvatsko sveučilište za 21. stoljeće*, Ministarstvo znanosti i tehnologije RH, 1997.

Sa suradnicima na TEMPUS projektu u Briselu (2003.)

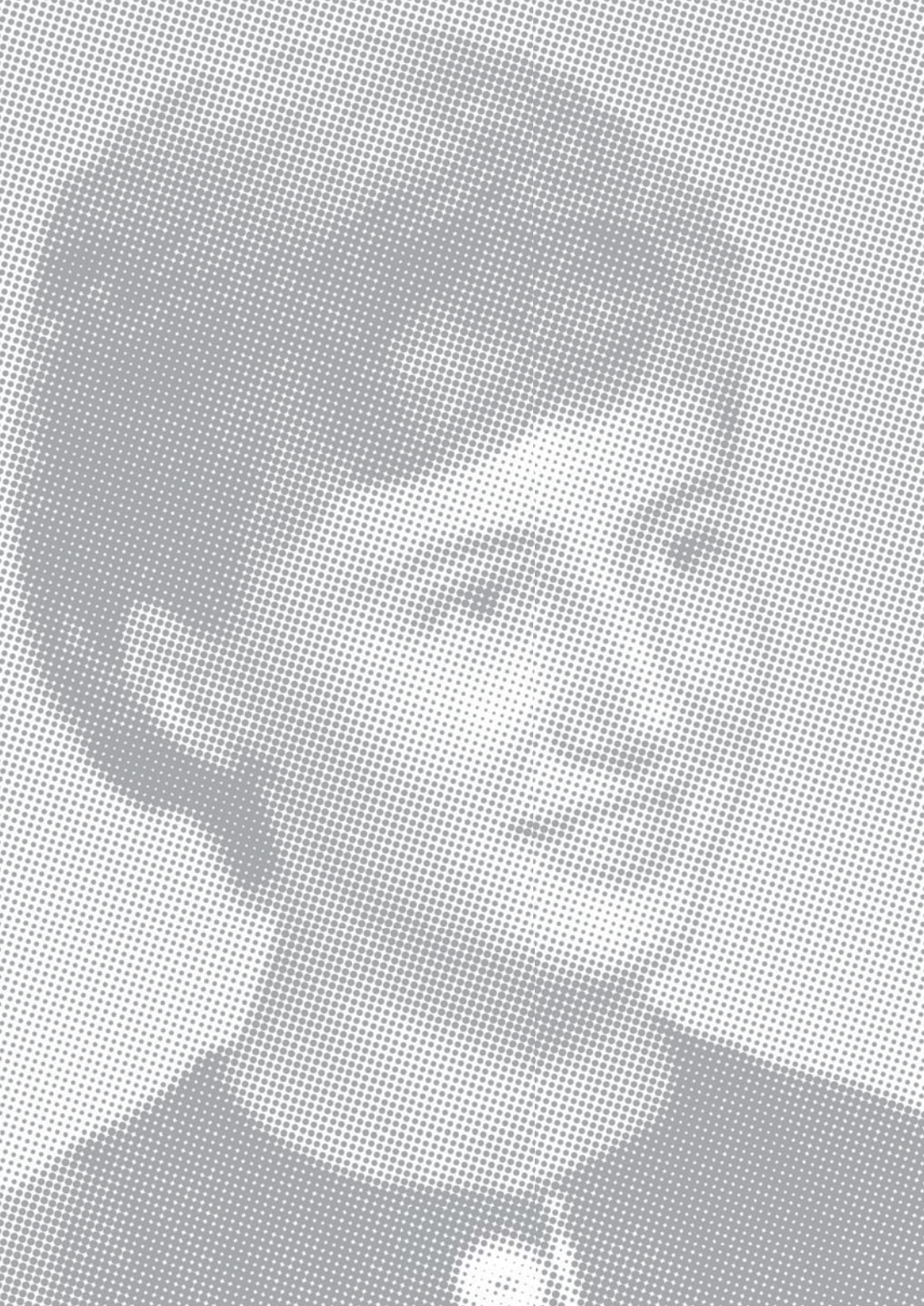
L. Pozvana predavanja

1. H. J. Mencer, *Current State of the Institutional Quality Assurance Management at the University of Zagreb and of the Ways for further Improving it*, UNESCO-CEPES/ EUA Conference, Bukurešt 2003.
2. H. J. Mencer, *Respond on the paper «Higher Education as a Public Good: Means and Forms of Provision»*, UNESCO-CEPES / EUA Conference on “The External Dimension of the Bologna Process: South-East European Higher Education and the European Higher Education Area in a Global World”, Bukurešt 2003.
3. H. J. Mencer, *Reforming the study programmes and curricula at the University of Zagreb from the perspective of the provisions of the Bologna Declaration*, UNESCO-CEPES/ EUA Conference, Bukurešt 2003.
4. H. J. Mencer, *State of the Art – Quality Assurance System in Higher Education in Croatia*, Tempus Quasys Workshop I “European Experience with Quality Assurance System(s) in Higher Education”, Split 2002.
5. H. J. Mencer, *University of Zagreb in Change Conceptual Thoughts*, Conference: Science and Higher Education Legal Regulations in Central and South-Eastern European Countries, Klub hrvatskih Humboldtovaca, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2002.
6. Workshop on University Management, Tuheljske toplice 2002.
7. Training Seminar on Policy Making and Strategic Management in Higher Education, Dubrovnik 2002.
8. H. J. Mencer, *Higher Education in Transition University for 21st century*, Croatian Academic Union & European Democrat Student, Dubrovnik 1999.
9. H. J. Mencer and S. Barišić, *Current State of Higher Education Quality Assurance System in Croatia*, Study visit, LRP, Council of Europe, Lisbon 1997.
10. H. J. Mencer i M. Kaštelan-Macan: *O ulozi hrvatskih sveučilišta u Europi*, Rektorska konferencija Alpe-Jadran, Pavia 1994.

M. Sudjelovanja na konferencijama, seminarima i radionicama

1. Towards Accreditation Schemes for Higher Education in Europe?, CRE (the Conference of European Rectors) Project, Validation Seminar, Lisbon, Portugal, February 2001.

2. Postgraduate Education in Europe-Past, Present and Future, the National Agency for Higher Education, Linköping, Sweden, May 2001.
3. Knowledge Transfer, konferencija Europskog udruženja sveučilišta (the Association of European Universities, EUA) i Sveučilišta u Zagrebu, Dubrovnik, 2001.
4. Eurostrat III: Financial Strand-Working Conference on institutional organisation and resource optimisation at the university, Lausanne, Switzerland, January 2000.
5. Educating the Engineer for the 21st Century, 3rd Workshop on Global Engineering Education (GEE), Aachen, Germany, October 2000.
6. Mapping the Future of European Research: the Universities' Role, the Conference of European Rectors (CRE, danas, the Association of European Universities, EUA), Trondheim, Norway, 2000.
7. Workshop on Structures and Qualifications in Lifelong Learning, Council of Europe, Kranjska Gora, November 2000.
8. The Universities Project Salzburg Seminar, Salzburg, Austria, član ALUMNI tijekom 1999. i 2000.
9. Inter-, multi- and transdisciplinary issues and options, CRE-COPERNICUS Conference on Sustainable Universities, Barcelona, Spain, July 1999.
10. Quality Assurance in Higher Education, The British Council, International Seminar, Glasgow, UK, 1998.
11. The Role of Universities for Sustainable Development, CRE-COPERNICUS Conference Utrecht, Netherlands, September 1998.
12. Higher Education in the Twenty-first Century: Vision and Action, UNESCO, World Conference on Higher Education, Paris, France, October 1998.
13. The Regulation and implementation of Quality Assessment, Council of Europe, LRP Study Visit to Portugal, Lisbon, Portugal, March 1997.
14. University Continuing Education-Meeting the Needs of the Region, 10th EUCEN Conference, KU Leuven, Kortrijk, Belgium, October 1995.

Životopis u slikama

Životopis u slikama

Helena Jasna Postružin (srednji red, treća zdesna) u 1. razredu osnovne škole.

Helena Jasna Postružin (treći red, prva zdesna) s kolegicama iz četvrtog razreda V. gimnazije (Klaićeva ulica) i razrednikom Ivanom Kampušom (1957.)

Helena Jasna Postružin (drugi red, druga slijeva) s kolegicama iz IV.i razreda VII. gimnazije (Križanićeva ulica) (1961.)

Brucošica H.J. Postružin
(1961.)
Fotografija iz indeksa

Sa suprugom Petrom nakon promocije (1966.)

S obitelji ispred Tehnološkog fakulteta, nakon promocije(1966.)

Priznanje iz ruku profesora Ivana Filipovića u prigodi obilježavanja 70. obljetnice kemijsko-tehnološkog studija (1990.)

Promocija diplomiranih inženjera na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije (1994.). Prodekan Tomislav Matusinović, dekan Marin Hraste i prodekanica Helena Jasna Mencer

Nakon obrane disertacije Marice Opalički u restoranu Muzeja za umjetnost i obrt.
Slijeva nadesno: Martina Mencer Salluzzo, Steven Slot, Pieter Jan Lemstra,
M. Opalički, Helena Jasna Mencer, Helena Mencer Slot.

Obiteljska idila: četiri generacije zajedno.

Nakon proslave inauguracije u Hrvatskom narodnom kazalištu.

Rektorica u društvu prijašnjih rektora nakon proslave inauguracije u Hrvatskom narodnom kazalištu. Slijeva nadesno: Zvonimir Šeparović, Helena Jasna Mencer, Branko Jeren i Marijan Šunjić

Rektorica Helena Jasna Mencer u društvu obitelji, prijatelja i uzvanika, nakon proslave inauguracije u Hrvatskom narodnom kazalištu.

Nakon dodjele počasnog doktorata Sveučilišta u Zagrebu Robertu Badinteru (2003.) Slijeva nadesno: Vjekoslav Jerolimov, Budimir Vukas, Aleksa Bjeliš, Helena Jasna Mencer, Robert Badinter, Željko Horvatić, Jadranko Crnić, Tihomir Hunjak i Branko Smerdel

Nakon potpisivanja sporazuma o financiranju rekonstrukcije i dogradnje bivše Ferimportove zgrade za Muzičku akademiju. Slijeva nadesno: rektorica Helena Jasna Mencer, ministar kulture Božo Biškupić, ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac, predsjednik Vlade Ivo Sanader, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić i dekan Muzičke akademije Frano Parać (2006.)

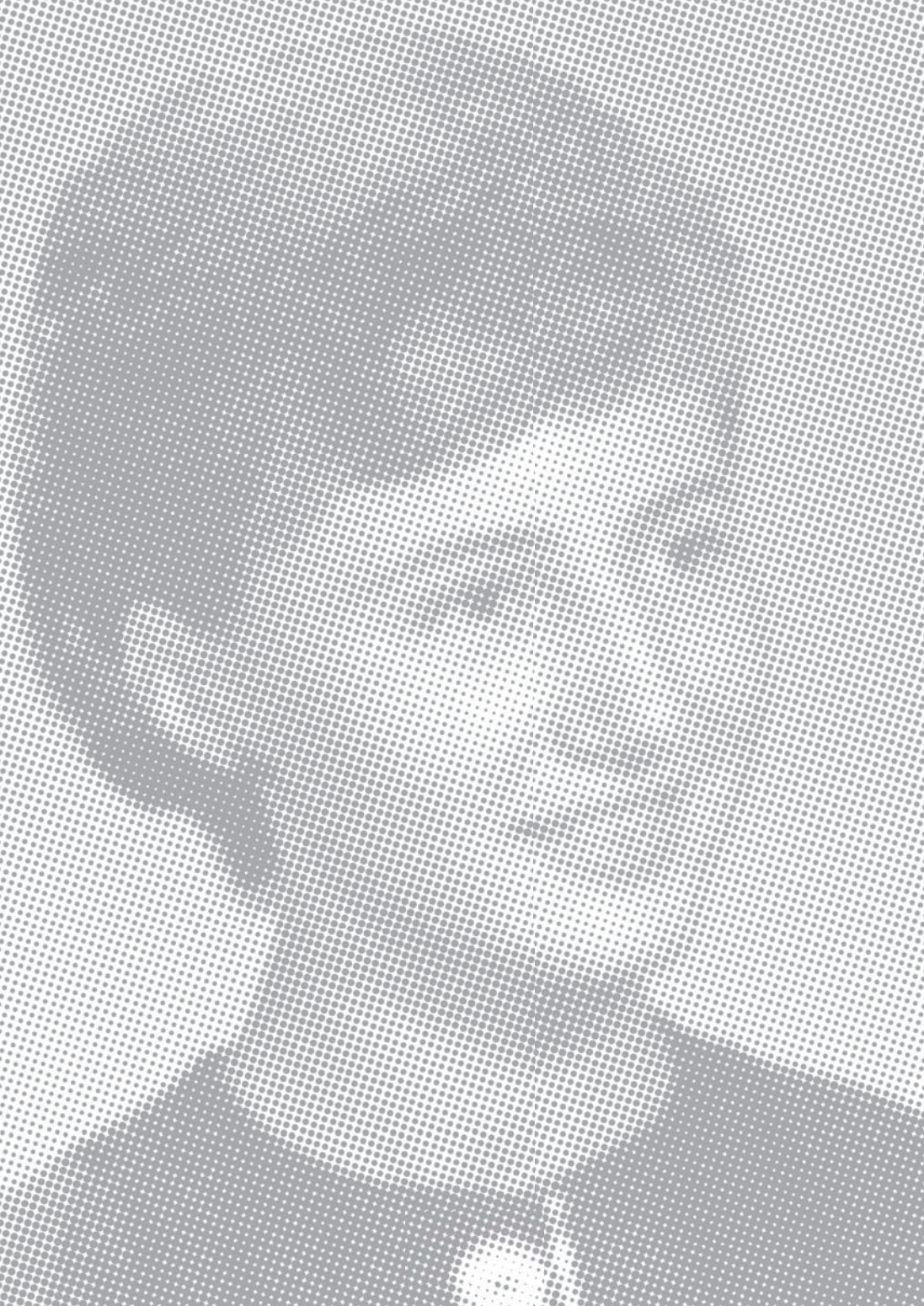
Proslava inauguracije rektora Alekse Bjeliša (2006.)

Članovi zavoda za fizikalnu kemiju (2009.) Slijeva nadesno prvi red: Zvonimir Matusinović, Krešimir Košutić, Branko Kunst, Helena Jasna Mencer, Jelena Macan, Martina Firšt, drugi red: Emil Dražević, Davor Dolar, Marica Ivanković, Marko Rogošić, Ivan Brnardić.

55. obljetnica upisa na Tehnološki fakultet, 1961.-2016.
Helena Jasna Mencer, treći red, četvrta slijeva.

Izvori

Izvori

1. V. Gržetić, *Bibliografija 1919–1993*, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1995.
2. V. Gržetić, *Bibliografija 1994–1998*, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1999.
3. Sveučilište u Zagrebu, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, *Monoografija 1919.-2009.*, Zagreb, 2009., str. 314.
4. Mencer, Helena Jasna, U: on-line izdanje Hrvatske enciklopedije leksikografskog zavoda Miroslav Krleža
5. F. Flajšman, Z. Janović, H. J. Mencer, O.Vogl, *Polymer Science in Croatia*, Polymer News 21(1) (1996) 27-34.
6. *Hrvatsko sveučilište za 21. stoljeće* (idejno rješenje razvoja Sveučilišta u Zagrebu), M. Šunjić i H. J. Mencer (urednici), Sveučilišni vjesnik 44, (posebni broj), Sveučilište u Zagrebu, siječanj 1998.
7. *Tematske točke sjednice Senata*, H. J. Mencer (urednica), Sveučilišni vjesnik, vol. 44, br. 4, Sveučilište u Zagrebu, prosinac 1998.
8. *Međunarodna suradnja u visokom obrazovanju, EUROPSKI SUSTAV PRIJENOSA BODOVA (ECTS)*, H. J. Mencer (urednica broja), Sveučilišni vjesnik, vol. 46, posebni broj, Sveučilište u Zagrebu, travanj 2000.
9. *Program rada rektorice prof. dr. sc. Helene Jasne Mencer*, Sveučilišni vjesnik, vol. 48, br. 1-4, str. 19-29, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, prosinac 2002.
10. *Deklaracija o integriranom sveučilištu*, Sveučilišni vjesnik, vol. 48, br. 1-4, str. 29-30, Sveučilište u Zagrebu, prosinac 2002.
11. Zapisnik 13., svečane sjednice Senata Sveučilišta u Zagrebu u akademskoj godini 2001./2002. – učastbe rektorice prof. dr. sc. Helene Jasne Mencer, http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/O_Sveucilistu/Tijela_sluzbe/Senat/Sjednice/2001_2002/zapisnik_2001_2002_05042002.pdf

12. I.Kustura, *Helena Jasna Mencer prva žena na čelu Sveučilišta*, Večernji list, 13.3.2002.
13. *Izabrana rektorica Sveučilišta u Zagrebu*, <http://www.amac-d.de/prilozi02/rektorica.htm>
14. *ISKORAK 2001 Razvojna strategija Sveučilišta u Zagrebu*, Sveučilišni vjesnik, vol. 49, br. 1-2, str 3-42, Sveučilište u Zagrebu, lipanj 2003.
15. *Dies academicus 2003*. Svečana sjednica Senata Sveučilišta u Zagrebu 3. studenoga 2003. (Izvješća), Sveučilišni vjesnik, vol. 49, br. 3-4, str. 3-24, Sveučilište u Zagrebu, prosinac 2003.
16. Izvješće rektorice prof. dr. sc. Helene Jasne Mencer, http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/O_Sveucilistu/Tijela_sluzbe/Rektorat/Izvjescia_uprave/izvjescie_2005.pdf
17. Izvješće o radu Sveučilišta u Zagrebu u 337. akademskoj godini (2005./2006.), Sveučilišni vjesnik, vol.52, br. 1-3 (2006).
18. Govor odstupajuće rektorice prof.dr.sc. Helene Jasne Mencer na Dies Academicus 2006., http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/O_Sveucilistu/Tijela_sluzbe/Rektorat/Izvjescia_uprave/govor_mencer_dies2006.pdf
19. Govor odstupajuće rektorice prof.dr.sc. Helene Jasne Mencer prigodom inauguracije rektora Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Alekse Bjeliša, http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/O_Sveucilistu/Tijela_sluzbe/Rektorat/Izvjescia_uprave/Mencer_-_odstupajuci_govor.pdf
20. Nastupni govor rektora prof. dr. sc. Alekse Bjeliša, http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/O_Sveucilistu/Tijela_sluzbe/Rektorat/Izvjescia_uprave/Bjelis_-_nastupni_govor_9.11.2006.pdf
21. H. J. Mencer, *Na kraju rektorskoga mandata*, Glasnik Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu, 6-7 (11-12) (2006).
22. I. Džeba, *Razgovor s povodom*, Glasnik AMCA-FA, 9 (1), (2010), str.11.
23. G. Halász, *Organisational Change and Development in Higher Education*, u: *Higher Education Management and Development: Compendium for Managers* (J.Huisman, A. Pausits, eds.) Waxmann, 2010.

Kazalo

PREDGOVOR	5
RIJEČ UREDNICE	11
<i>Puno više od mentorice</i>	11
SJEĆANJA	17
<i>Moja prijateljica</i>	19
<i>Talentirana znanstvenica i nastavnica</i>	21
<i>Sjećanja iz našeg zajedničkog života na Zavodu za fizikalnu kemiju Tehnološkog fakulteta</i>	25
<i>Uvijek je tu negdje!</i>	28
<i>Helena Jasna Mencer – hod ispred vremena</i>	32
<i>Život s Jasnom 2002. – 2006., i prije, i kasnije</i>	37
<i>Kolegica iz generacije '61</i>	43
ŽIVOT I DJELO	51
<i>Prijenos znanja i odgoj mlađih suradnika</i>	56
<i>Međunarodno aktivna i priznata znanstvenica</i>	58
<i>Prva rektorica Sveučilišta u Zagrebu</i>	63
BIBLIOGRAFIJA	77
ŽIVOTOPIS U SLIKAMA	93
IZVORI	105

FKITMCMXIX

ISBN 978-953-6470-79-2

9 789536 470792